

12te Aarg.

1881.

22de Bind.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift

for

nyttig og underholdende Læsning.

Udgivet af N. Thronsen.

31te December — 24de Hefte.

Decorah, Iowa.

Kaa Udgiverens Forlag.

Trykt i den Norske Synodes Bogtrykkeri.

Entered at the Post-Office at Decorah as 2nd class matter.

„For Hjemmet“

et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

Det indeholder et afvejlende og omhyggelig udvalgt Læsestof, bestaaende af historiske Skildringer, Efterretninger om Opfindelser og Opdagelser, Missionsberetninger, Rejsebeskrivelser, Skildringer af Lande og Folk, Dyre- og Planteliv samt

Fortællinger, Digte, Gaader og Blandinger.

Det udkommer med to Aar i Omflag to Gange om Aarsaenen (15de og 30te) og koster \$2.00 (til Norge og Danmark \$2.25) om Aaret i Forskud. Dermed er ogsaa Portoen betalt. Klubber paa 6 betalte Exemplarer faa dei 7de frit. Penge sendes helst i Money Orders, Drafts (helst paa Chicago) eller Registered Letters, da Posterne ikke overalt ere sikre. Nye Subskribenter behage at melde sig snarest muligt.

Adresse: **K. Thronsen**, Drawer 1014, Decorah, Iowa.

Vil man benytte anden Mand's Hjælp til at indsende Penge, da se til at Vedkommende er paalidelig.

7 forudbetalte Exemplarer sendes 1 Aar for \$12.00.

Ældre Bind af „For Hjemmet“, se sidste Side.

N. S. Hassel har et fuldstændigt Vag af gode Grocerivarer, fra norsk Tørfisk til fransk Sultetoi. Godt Udvalg af Stentski, Glasvarer og Lamper — Cigarer, Tobak og Piber — Colonialvarer, Specier, preserveret Frugt og Fisk, Fedevarer, Fiskevarer og Trævarer, samt Mel og Kreaturfoder; Alt til Dagens billigste Priser.

Decorah, Iowa.

Indhold af 18de Bind (1879 II.) af „For Hjemmet“.

„Kun dagligdags er al din Dont“. — Hugnotterne som Galeislaver. — Japaneserne. — Den gamle Thepotte. — Brev til Lavard fra en tyrkisk Kadi. — Sokrates's Fængsel og Død. — Strøtanter. — Jøderne i Konstantinopel. — Gaader og Oplosninger. — Blandinger. — Pater Klemens. — Buggefang. — Gustav Vafas Historie. — Prinds Louis Napoleon falden. — Møllen og Bækkene. — Fordklødens Jndre. — Giv Gud Æren. — Til Ungdommen. — Smaa historiske Notitser. — Den gamle Mand og Præsten. — Læsefrugter — Ved det døde Hav. — Hvad hedte den barmhjertige Samaritan? — Sønnen i rette Tid. — Washingtons Magimer. — Rimbreve fra navnkundige Mænd. — Jnsjekternes Muskelftyrke. — Verdenspostvæsenet. — Benedetto Marcelli. — Fra Madagaskar — Til Belysning af en Anekdoter, som fortælles om Pascal. — Mærkelige Tal. — Evang. luthersk Folketalender, anmeldt. — Til Profesfor M. J. Mourad. — John Maynard.

Bindet bestaar af 12 Hefter, 356 Sider, samt Titelblad og Register og endes portofrit for \$1.00.

K. Thronsen,

Dr. 1014, Decorah Iowa.

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

12te Aarg.

31te December 1881.

24de Hefte.

Julen.

(Grundtvig efter Luther.)

Det kimer nu til Julefest,
Det kimer for den høie Gæst,
Som steg til lave Hytter ned
Med Nøttarsgaver: Fryd og Fred.

D kommer med til Davids By,
Hvor Engle fødte under Sky;
D følger med paa Marken ud,
Hvor Hyrder høre Nøt fra Gud!

Hvor Rafael græd for sine Smaa
Det klinger nu, som Dygler gaa:
Vær glad i Gud og græd ei saa!
De Døde skal igjen opstaa!

Hvor David gif i Ungdoms Aar,
Som salvet Drot og vogted Faar,
Der aabenbares Hyrder nu,
Hvad Anden David gav i Hu!

I Betlehem er Kristus fød,
Vor Frelsermand fra Synd og Død!
Nu kom den store Koojals-Fest!
Nu blev Jehova Hyttens Gæst:

I Klude soøbt, i Krybben lagt
Er han, som giver Lys til Dragt!
D ton fra Himmel, ton fra Jord
Halleluja i fulde Chor!

Belan, min Sjæl, saa vær nu glad
Dg hold din Jul i Davids Stad!
Ja, pris din Gud i allen Stund
Med liflig Sang af Hjertens Grund!

Ja sjunge hver, som stamme kan:
Nu tændes Lys i Styggers Land,
Dg ret som Midnats-Hanen gøl,
Blev Jakobs Stjerne til en Sol!

Kom, Jesus, vær vor Hyttes Gæst,
 Hold selv i os din Julefest! —
 Da skal med Davids-Harpens Klang
 Dig takke høit vor Nytaarsfang.

Familien Hællringen.

En Fortælling af Eugenia von Miklaß.

(Slutning.)

Fireogtyvende Kapitel.

Missionsfesten.

Anden Pintsjedags Morgen oprandt Ihs og straalende. Naturen havde ifort sig sin Høitidsdragt, og i alle Huse fra Hællringen og op til Slottet sporede man Festsdagen. Man beredte sig til at tilbringe hele Dagen ved Bjerghkirken og at høre om Guds Riges Udbredelse, som blev begyndt for mere end atthundrede Aar siden paa Pintsjedagen gennem Apostelens Mund. Den Hellig-Aand, der dengang blev udgydt over dem, raadede jo endnu trofast i Kristi Kirke og havde ogsaa her valet en liden Skare, hvortil der altid blev draget flere og flere Sjæle, som hungrede efter Frelse.

I den store Sal paa Slottet Hællringen stod idag et fuldt besat Frokostbord. Allerede Aftenen i Forveien var der kommet mange Gæster for at bivaane Festen; deriblandt flere Geistlige, ogsaa en Missionær, der først nylig var kommet fra Indien og hørte til den samme Afdeling som Rudolf. Han havde bragt denne et Brev fra Missionsforstanderen, hans Familie kjendte endnu ikke dets Indhold, men det forurologede dem; thi de antog, at det maatte indholde Noget om hans videre Bestemmelse; Rudolf havde læst det i Taushed og Intet meddelt deraf endnu. Den kjæreste af alle Gæsterne var Raumann; han saa klar og rolig ud, som altid, som om der hos ham var Til-

flugtssted for Alle, Alle, der trængte til Trost, Alle, der vare nedsænkede i Løvl, dog lod han til at være noget overansstrengt. Det kunde heller ikke være Andet, da han aldrig tænkte paa sig selv, men anvendte al sin Tid til at gavne Andre. Han fortalte om sin Moder, der trods tiltagende Alderdomspaghed havde bevaret levende Deltagelse for Alt, hvad der angik Rudolf og Hællringen, og berettede, at en Søster af ham, der nylig var bleven Enke, nu tilligemed sine Børn boede hos ham, havde overtaget Bestyrelsen af Huset istedetfor Moderen og oplivede hans Ensomhed. Hvad han i enhver Henseende var for hende og hendes Børn, det sagde han ikke et Ord om.

„Raumann forekommer mig som en ægte Johannes'sjæl“, bemærkede Præsteden, da Raumann efter Frokosten var gaaet ud med Rudolf, „han er saa fuldstændig sin Herres Efterfølger og har opgivet enhver Fordring paa Livets Goder.“

„Ja,“ svarede Mathilde, „hans Menighed er hans Brud, al hans Omsorg og Kjærlighed tilhører den, næst Herren. Jeg vilde ønske, at vi kunde beholde ham her.“

„Det har allerede længe været mit Ønske“ sagde hendes Fader, „men saa længe Groner ikke frafiger sig sit Embede, kan jeg ikke anmode ham om at gjøre det.“

„Saa bliver dette altsaa et Lustkastel for det Første,“ sagde Mathilde spøgende, „og da jeg altid har haft Talent for at bygge saadanne, saa vil jeg ogsaa gjøre det nu. Hvad mener du, Papa? — Raumann bliver Præst her, bor med sin Moder og Søster i den rummelige Præstegaard, og den affedigede Pastor Groner tager Værelserne i nederste Etage her paa Slottet, hvor han engang holdt til med dig i din Skoletid. I ethvert Fald vil han da saa det meget bedre, end han har det nu i sin Ensomhed. Men mine Planer ere ikke færdige hermed; Rudolf har ogsaa sin Del i dem. Han bliver Præst ved vor Bjergetkirke, da han dog helst behæger sig paa Livets Svøider, og paa denne Maade ere Alle hjulpsne.“

„Og hvor kommer saa da den Præsten, som nu er der?“ spurgte Præsidenten overrasket.

„Det vil Kurt finde Raad for, tænker jeg, det kan vistnok ikke iværksettes uden hans Samtykke.“

Hun boiede Avisen, hvori hendes Mand læste, tilside og saa ham skjelmst ind i Dinene. „Hvad mener du, Kurt? Trænger ikke det stakkels Machow til en særskilt Kirke og en særskilt Præst? Er det ikke skræffeligt, at Folk den strenge Vinter og varme Sommer maa gaa halvanden Time for at komme til Kirke?“

„Det kan nu engang ikke afhjælpes,“ svarede han.

„Na jo, du behøver jo blot at bygge en Kirke og en Præstegaard. En troende Geistlig har jeg allerede i Udsigt, naturligtvis dersom det er en god Plads, ellers kan jeg ikke byde ham at bytte. Det er den nuværende Præst ved Bjergetkirken.“

Han lagde Avisen fra sig og strøg sit Skæg.

„Det er jo rigtignok en trostende Udsigt, at du alt har en Præst dertil,“ sagde

han leende. „Maar blot Kirken voxede saa hurtigt op af Jorden, som disse Planer af din Fantasi.“

„Men du har dog Intet derimod, dersom Forholdene engang skulde stille sig saa.“

„O nei,“ svarede han godmodig, „jeg haaber blot, du vil give mig Tid.“

Hun lagde venligt sin Haand i hans.

„Tid, Raad, Udførelse, — Alt skal bero paa dig — det forstaar sig af sig selv.“

Gerhard, som med megen Vigtighed kom ind og meldte, at Bognen strax vilde kjøre frem, afbrød Samtalen. Da de havde mange forskjellige Ting at tage med, vilde man kjøre til Kirken og gaa tilbage om Aftenen.

Formiddagsgudstjenesten var kun i Anledning af Pintsefesten, men da der var kommet en Mængde Folk langvejs fra, havde disse samlet sig paa Bjerget, og de forskjellige Grupper, der vare leirede hist og her mellem Træerne og i Græsset, frembød et lidligt Billede. Rudolf skulde holde Prædiken idag, det havde været ham en opløstende Tanke at forkynde Herrens store Gjerninger netop paa denne Dag og fra denne Kirke; men ikke blot hans Begeistring og hans veltalende Ord opflammede Forsamlingen til Andagt og til at love Gud, — der drog en Luftning af den Hellig-Mand gennem den, som ikke udebliver, hvor der er en alvorlig Utraa derefter, og hvor Ordet bliver sandt forkyndt. Efter endt Gudstjeneste fulgte et Festmaal i det Frie, derpaa holdt Raumann en kort Tale, og tilsidt fulgte Rudolfs og den indiske Missionærs Beretninger om deres egne Oplevelser.

Det var atter Rudolf, der fængslede Opmærksomheden mest, hans ualmindelige Gaver og tiltrækkende Personlighed gjorde Sit dertil. For ham var ikke

denne Nimbus behagelig, han havde det levende Ønste, at han selv maatte aftage, paa det at Herren kunde blive hans Herres alene.

Den indiske Missionærs Beretning blev derimod særdeles betydningsfuld for Hildegard. Hun ventede endnu paa et Blik fra Herren, der skulde vise hende hans Villie med Hensyn til hendes jordiske Skjæbne.

Efterat Rudolf havde udtalt sig for hende, havde hun begyndt hver Dag med denne Bøn — denne Dag især, thi hun var tilmode, som om det maatte afgjøres idag. Rudolf havde villet give hende Tid til at komme til en Beslutning i Ro og Klarhed, — han vidste jo, at den ikke var let at fatte for hende, men det kunde dog ikke blive længe ved saaledes. — Da hørte hun nu af en Mandes Mund, der ikke kunde have nogen Anelse om det Spørgsmaal, der bevægede hendes Sjæl, under hvilket stort Tryk Kvinderne i Indien sukkede, at det næsten var umuligt for Missionærerne at komme til dem, paa Grund af den strenge Adskillelse mellem Kjønnene, at alene kristelige Kvinder kunde have Indflydelse paa disse fine stakkels Medøstre, og hvor velsignelsesrigt det vilde være, om nogle saadanne besluttede sig til at forlade deres Fædreland og træde i Missionens Tjeneste, forsaavidt ikke bestemte Pligter bandt dem til Hjemmet. Var det en Opfordring til hende, en Pegen hen paa den Vej, hun skulde vælge?

Det var allerede henimod Aften, da Festen endte. Purpurroede Skyer farvede den vestlige Himmel, og en let Taage steg op fra Markerne.

Man rustede sig til Opbrud; Kurt lod Vognen, hvori Præsidenten, Mathilde og Børnene skulde sidde, kjøre frem. Han selv vilde gaa med Rudolf, Hildegard og Raumann. For Mathilde fjorte, maatte

hun endnu kaste et Blik ud paa Omegnen fra Bjerget, maaste ogsaa et Indblik i sin egen Sjæl, i Erindringen om de lykkelige Timer, de begejstrede Beslutninger og den dybe Hjertekval, som her havde bevæget hendes Indre. Hun omtalte det ikke nu, men hun spurgte Rudolf, der stod ved Siden af hende:

„Har ikke Herren ladet det, som vi engang i Svaghed stræbte til, blive til herlig Sandhed i vore Sjæle?“

„Jo,“ svarede han dybt grebet. „Han har fort os gjennem Nat til Morgen, gjennem Kors til Lys.“

„Det er vidunderligt,“ sagde hun eftertænksomt, „hvor man sporer Guds Haand ligetil i det mennesskelige Hjertes Digten og Tragten. Det er blevet mig klart, at mit aldrig var kommet til ham, dersom det havde faaet følge sine egne Ønster, det maatte knuses for at komme til Udmyggheden, — men han har styret det saaledes, at Kampen blev lettere for mig end for Andre; thi min Lyst til Kamp, til at vinde Seier, selv naar jeg laa under, var altid den mægtigste Drivkraft i mig. Og din Lyst til Eventyr og Farer har ligeledes fundet sin Betydning i dit senere Liv,“ tilføiede hun smilende.

„Ja, om end paa en ganske anden Maade, end jeg havde tænkt mig, men der har vel været en Anelse om min Fremtid deri.“

„Og vor kjære Gerhard,“ tilføiede hun alvorligt, „havde ogsaa en saadan Anelse, naar han altid omtalte sig selv som den Sidste af sin Stamme. Han troede aldrig paa et langt Liv. Min lille Gerhard er dog endnu en liden Kvist paa den gamle Stamme!“ Hun saa med moderlig Omhed paa den lille Dreng, der stod ikke langt fra hende, — „mon Herren vil lade ham vore til et kraftigt Træ?“

„Tænk paa mit lille Hyldekræ,“ svarede Rudolf hjerteligt, „som jeg engang tog

til Forbillede, fordi det havde banet sig Vej gennem Stenene til Sollyset. Da Kirken blev bygget, huggede man det ned, og dog er der blevet et kraftigt Rodstød tilbage."

I Nærheden af det Sted, hvor det første Hylde træ havde staaet, voxede virkelig et lidet Hylde træ, hvis Grene vare besatte med hvide Knopper.

Mathilde saa taknemmelig op paa ham.

"Det er en smuk Tanke og skal blive mig et Trostens Ord."

Derpaa tilbøvede hun ham et kort Farvel; hendes Gemal kom idet Samme henimod dem; hun tog hans Arm og gik med ham ned ad Bjerget, medens Gerhard og Frieda fornoiede sprang foran dem, og Præsidenten langsomt fulgte efter.

Rudolf og Raumann var gaaede tilbage til Kirken, som denne vilde besenoiere. Da Kurt kom tilbage, sluttede han sig til dem, og Hildegard blev alene tilbage paa Bjerget i stille, alvorlige Tanker om Fortid, Nutid og Fremtid; men hun blev ikke længe alene. Hun hørte Skridt nærme sig fra Kirken, hun kjendte disse Skridt, — snart stod Rudolf ved Siden af hende.

"Hildegard," sagde han alvorlig, "jeg har idag faaet et Brev fra Forstanderskabet, som jeg først vilde meddele dig. De spørge mig, om jeg, naar min Permisjon er udloben, vil bytte min Station i Afrika med en i Indien. Der er Mangel paa Lærere derover, og da jeg ikke har taalt det afrikanske Klima i de sidste Aar, saa have de tænkt paa mig."

"Vil du modtage det?" spurgte hun sagte, medens det lod høit i hendes Hjerte: Dette er dit Svær.

"Jeg tror det," svarede han, "jeg har Lust dertil. Men Hildegard — jeg siger det først til dig, fordi det Svær, som du

er mig skyldig, hænger sammen dermed. Har du tænkt over, om du er istand til at kunne blive mere for mig end en Søster?"

Han greb hendes Haand, og hun trak den ikke tilbage.

"Kan du følge mig som min Eiendom, som min Hustru, langt bort i det Fjerne, skilt fra alle dem, der elske dig her?"

Hun slog sine Øine, der vel stode fulde af Taarer, men dog lyst af glad Tillid, op mod ham, og idet han sluttede hende til sit Bryst og holdt hende fast omslynget, svarede hun med Ruths Ord:

"Hvor du gaar hen, der vil jeg gaa hen, og hvor du bliver, der vil jeg blive. Dit Folk er mit Folk, thi din Gud er min Gud, Døden alene skal stille mellem mig og dig."

Og medens de stode saaledes, forenede i stille, salig Lykke, og gjensidig lovede hinanden Kjærlighed og Trofasthed med Tak til ham, der havde ført dem denne Vej, lod Orgetoner til dem fra Kirken og gik over i en Korol, en af Hildegards kjæreste Koraler. Det hevede endnu mere hendes høitidsfulde Stemning og bragte hende ligesom nærmere den Herre, som hun først havde lovet Trofasthed, og som fremdeles skulde blive hendes første, høieste, helligste Kjærlighed.

Med dyb Følelse ledsagede hun Melodien, som Raumann havde istemt, med Slutningsversets Ord:

Min Krone, jeg vil Dig tilhøre.
O, jeg vil elske Dig, min Gud,
Det er mig ei om Løn at gjøre,
Om at fra Trængsler fries ud;
Mit klare Lys, jeg elsker Dig,
Ei Du i Døden kalder mig."

E n d e.

Under den Allmægtiges Skygge.

En Fortælling til den første Bøn i Faderbør.

(Af Pastor N. Fries.)

(Eftning.)

III.

I Dødsfjnggen.

Næste Morgen kom der Bud fra Prestegaarden; Presten var bleven syg, og Dorthes maatte komme for at pleie ham og indrette sig saaledes, at hun kunde blive og vaage om Natten. Det var et stille ensomt Liv paa Prestegaarden. Den gode, til Hjælp altid redbonne Prestekone var død for flere Aar siden, og Presten havde en ensomt Alderdom; hans eneste Søn boede langt borte og var meget bundet i sin Gjerning, saa han kun kunde komme i Besøg en Gang om Aaret. Husvæsenet blev bestyret af en Husholderisse, der vistnok holdt god Orden i Kjøkken og Kjelder, holdt Pigerne under streng Opfigt og i det Timelige stod paa sin Herres Fordel, men havde forresten lidet opmuntrede og forfriskende ved sig. Det store rummelige Hus med de mange tomme Værelser gjorde et eiendommeligt Indtryk; den med Sand bestrøede Forstue med store udstaarne Skabe af Egetræ, der næsten var blevet sort af Alder, de skinnende blanke Messingbeslag og Dørgreb, Alt i Værelserne i en punktlig, pinlig Orden, Møblerne saaledes som man brugte dem for 50 Aar siden, med falmende Betræk, de gamle Billeder paa Væggene, — man kunde næsten tro, her ikke havde boet Folk i mange Aar, en saadan lydløs Stilhed var der i Huset, ingen Hund gjævede, ingen Kat miauede, og man kunde rolig tage Alt i Dieshyn, inden Husholderstuen eller Pigen hørte Noget og kom frem fra en Bagstue for at spørge, hvad man vilde. Gik man op ad den med

Ege-Gelænder forsynede Trappe, hvis Trin knirkede af Alderdom, kom man op i Prestens Studerværelse, som vendte ud mod Haven og laa i den mest stille Del af det store stille Hus. Op til Midten vare Væggene bedækkede med Boger, og ovenover hang i tætsluttet Række Billederne af fremragende, fromme Guds Mænd. Ogsaa her havde Alt Præg af Alder, Brug og Afblegethed. Men her var dog en vis Sjyge udbredt, man fornam strax, at dette Rum var behoet. Her traadte Dorthes ind, idet hun aabnede Døren med varlig Haand og gik med sagte Trin. Denne Omgivelse vakte mange Erindringer fra fordums Tid i hendes Sjæl; her havde hun staaet med Angst og Sorg i sit Hjerte, og her havde hendes Sjæl modtaget saa meget Godt; disse Billeder vare hende saa vel bekendte, de forekom hende næsten som Medvidere i hendes Hjemmeligheder. Med Studerværelset var Prestens Sovværelse forbundet med en Dør. Dorthes traadte hen til Sengen; den Sjyge havde sovet, han følte sig meget mat, men strakte den magre, hvide Haand imod hende og ønskede hende hjertelig velkommen. „Det er godt, at du er kommet, Dorthes“, sagde han, „jeg tror, Gud snart vil kalde mig hjem, Hans Villie ske! Du kjender og ved, hvorledes man skal omgaaes med arme Mennekesbørn, naar deres Stund er forhaanden. Jeg har allerede længe tænkt, at naar det engang kom saa langt med mig, da ønskede jeg helst, at du var hos mig; vi ere jo gamle Bekjendte!“ Et hjærtligt Blik fra de gode gamle Dine ledsagede disse Ord, og hun blev helt

underlig tilmode, men hun trængte Graaden tilbage; thi Alt maa gaa stille og roligt til hos den Syge, pleiede hun at sige. Hun var ikke som saa mange gamle Koner, der ligne en Svamp, trykkes man paa den, saa giver den strax Vand; hun glattede med let Haand Teppe, ryfede Hovedpuden, stillede næsten uhorbart en Stol tilrette og sagde, idet hun gif frem og tilbage: „Vi vilde have det godt med hinanden, kjære Hr. Pastor, hvor To eller Tre ere forsamlede i mit Navn, der vil jeg være midt iblandt dem, vi ere vistnok kun To, men det er jo nok.“ Dernæst spurgte hun, hvorledes det da egentlig stod til, og da den Syge havde klaget sin Smerte, hørte hun, at det vel ikke var Andet end den Sygdom, som kommer af sig selv med de 70, 80 Aar og efter et Liv fuldt af Moie og Arbeide. Snidlertib vædede hun hans Pande med kjølede Vand, og da hun endelig satte sig ned og fremtog sit Strikketoi, hystes den Syge allerede, han sølte sig en Smule bedre.

Saaledes hengif nogle Dage og Nætter. Begge de Gamle havde det virkelig godt med hinanden i den stille Sygestue, de førte mangen opbyggelig Samtale sig imellem, og altid kunde Dorthe give god Bistand. Hvad Menigheden nu i 50 Aar havde oplevet, det havde jo begge disse gjenlemlevet med hinanden; han, som nu laa i Sengen, paa Prædikestolen, og hun, som sad ved Siden af ham, under Prædikestolen. I over 50 Aar havde hun været en regelmæssig Hører af det Ord, han havde forkyndt, og med sin Vandel efter Ordet, med sin eiendommelige Stilling i Menigheden, de sluttige Besøg i Husene og Bistanden, hun havde ydet ved saa mangt et Dødsleie — ved alt dette kunde hun vel betragtes som en Medhjælperinde i det geistlige Embede, og den Døende opgav

i Sandhed Jætet af sin Værdighed, naar han udvejlede sine Erfaringer med hendes og i en vis Forstand nedlagde i hendes Hænder sit Testament til Menigheden. Han saa tilbage paa Fortiden, paa sin mangeaarige Virken og foldede derved sine Hænder og sulkede: „Dæt til, Herre, over al min Gjerning!“ Han blev saa liden og fattig i sig selv, nu ved Dødens Nærhed, og sagde ofte: „Dorthe, mit eget Lys slukkes ud nu i Dødens Skygge, jeg er ikke Andet end en rygende Tande.“ Og uden at se op fra sin Strømpe bemærkede Dorthe dertil, at det dog ikke var saameget at beklage, thi netop derved kom jo Profeten Jesajas Ord til fuld Anvendelse: „Det Folk, som vandrer i Mørket, ser et stort Lys, og over dem som sidde i Dødsstyggens Land, straalere det klart.“ Eller han sulkede over, at liden Frukt var at se efter en saa lang Arbeidsdag; men ligesom for sig selv fremsiger hun som Svar paa hans Suf: „naar Guds Ord bliver lært purret og rent, og vi, som det sømmer sig Guds Børn leve efter Ordet i et helligt Levnet; dertil hjælp os, kjære himmelske Fader.“ Da lød atter et Suf fra Sengen, og Dorthe vidste vel at forklare sig det, at det gjaldt de Ord: „leve efter Ordet i et helligt Levnet“, — derfor svarede hun stille og trostigt med det Ord: „Gfke os, Herre, ikke os, men gjør Dit Navn Være for Din Naades og Sandheds Skyld“. Da blev det ganske stille i Kammeret; al Samtales Slutning var et uudsigeligt Suf, som den Helligmand udtalte for Gud. Saaledes helligede disse To Guds Navn med hinanden i Dødens Skygge og forbleve ogsaa da under den Allmægtiges Skygge.

Men denne Dødsstygge sænktes sig altid dybere ned. Ligesom de førte Decemberdage altid blive kortere, saa var det, som om Natten ogsaa for altid vilde

blive længere, indtil den lange Dødsnat. Den Syges trætte Dine sank altid dybere ind, Munden blev altid mere indfalden; det var, ligesom Lyset mere og mere veg bort fra dette Ansigt, og Skyggen stedse blev større. En Aften havde han talt meget med sin gamle Pleierste om, hvorledes det nu vilde blive, naar Menigheden fik en ny Prest, og denne da vilde tage Alt paa en anden Maade; med stort Alvor havde han udtalt, at man netop deri skulde reise ham et godt Minde, at man trofast holdt sig til Herrens Ord og Hus og vel vogtede sig for al den daarlige Sammenlignen. Og da den Gamle stille havde spurgt, hvorledes man da skulde forholde sig, naar Gudsordet muligens ikke længere blev purt og rent forkyndt, men i dets Sted Menneſteord og Menneſtevisdom, da havde han svaret, man skulde alligevel komme, kun holde ved i Bon og vente indtil Enden.

Efter denne gribende Samtale var den Syge faldet i en Søvn, hvorfra han ved Midnatstid oppaagnede i stor Angest; han begjærede at faa sidde opret og følte sig derved lidt lettet; derpaa forlangte han en Bibel. Dorthe gav ham det nye Testamente, som netop var ved Haanden. Han viste det tilbage og vilde have sig forelæst af Salmernes Bog. Hun gik ind i det tilstødende Studerværelse, men Bibelen var borttaget fra Skrivebordet, — Husholderſken havde benyttet Leiligheden til at rydde op — den Gamle søgte i Boghylderne og fandt endelig en Bibel, hvormed hun kom tilbage til den Syge; han forlanger indtrængende at høre den 91de Salme, der troster i Dødsnød. Dorthe sloar Bogen op, og idet hendes Dine falde paa disse Ord: „Som den, der sidder i den Høieste Skjul, der overnatter i den Altmægtiges Skygge“, da slagrer en liden sammenfoldet Papirstrimmel, som var lagt ved

dette Sted som Bogmærke, ud af Bogen og hen paa den Syges Sengeteppe; han aabner Papiret; med store og uøvede Skrifttræk er Noget optegnet derpaa, han læser det, og det Læste griber ham saa pludselig og stærkt, at han falder afmægtig tilbage paa Bunden. Den Gamle aner endnu ingen Sammenhæng mellem Seddelen, som den Syge holder fast mellem sine Fingre, og Afmagten, hvori han er faldt, men antager den for en Folge af den tidligere Vængstelse. Hun anstrenger sig ivrigt for igjen at kalde ham tilbage til Bevidsthed; hun gnider ham paa Hænde og Tinding, lægger opvarmede Klæder om hans Fodder — og endelig slaar han Dinen op. Taus vælker han hende Seddelen, og hun læser de Ord: „Frants Lindgaard har dræbt Forstbetjenten, Ludvig er uskylbig! Gud være min Sjæl naadig!“

Den stoffels gamle Kone behøvede vel at have et Hjerte, der i Troen var styrket og blevet stille for Gud, for at ikke ogsaa hun skulde synke sammen. Det maatte jo være for hende, som om Lyset havde slaaet ned for hendes Fodder og gjort Nattens Mærke til klar Dag. Stille og langsomt gled hun ned og laa paa Bænk, uden at hun vidste det selv. Det var ganske stille over dem begge i Midnatstunden; begge laa de i Dødens Skygge, og forbleve dog under den Altmægtiges Skygge; ja just hans vældige Nærhed, hans underfulde Indgriben havde gjort den Døende maalloos og kastet hans Pleierste paa Bænk. Saa snart begge havde famlet sig, fortalte Presten, hvorledes Sammenhængen strax havde staaet klart for hans Sjæl, saasnart han havde læst Ordene. Bibelen var ofte blevet udlaaent, blandt andre ogsaa for mange Aar siden til en fattig, gammel Tømmerhugger, som syg og elendig var død paa Fattighuset. Presten havde be-

søgt ham i hans Eghed og fundet hans Sjæl meget nedtrykt; han havde læst for ham den 91de Salme, og den Doende havde derpaa sagt, at det var et dyrebart Ord, der vilde han nedlægge sin Sjæls Byrde. At dette Ord skulde have en saadan særegen Betydning, var naturligtvis ikke kommet Presten i Tanke. Men nu kunde man vel forklare sig det Hele. Dorthé havde vel vidst, at hendes Broder Frantz ogsaa pleiede at gaa i Stoven med Gevær og heller ikke tog det saa noie med Jagtlovene, om han end for sin Faders Skyld aldrig turde bringe et Stykke Vildt til Huset. Da Mordet skede, maatte denne Mand have været i Nærheden og saaledes være bleven et usrivilligt Vidne; Frantz maatte saa med Penge have kjøbt hans Tausshed, og Dorthé kunde ogsaa nu erindre, at han ved sin Tid oftere vankede paa Lindegaard, og at man der havde undret sig over, at han gik bedre klædt, end han pleiede, og oftere besøgte Vertshuset. Med hvilke Følelser den Gamle saa endnu engang slog Salmen op, det er ikke til at skildre, saalidt som den indre Bevægelse, hvoraf hendes Stemme bødede, da hun læste: „Som den, der sidder i den Høiestes Skjul, der overnatter i den Almægtiges Skjgge, siger jeg til Herren: Min Tilflugt og Befæstning, min Gud, paa hvem jeg forlader mig.“

Kystelsen havde imidlertid været for stærk for den Doende; snart folte han sig paany beklemmt og aandede kun ganske svagt; ganske svagt hvistede han ogsaa fra Tid til Tid de Ord: „Jkke os, Herre, ikke os, men giv Dit Navn Gæ!“ Dorthé havde nok vækket Husets Folk, men de kom ikke længere end i det tilstødende Kammer. Husholderessen taalte ikke at se Nogen dø, og Tjenestepigen skjælvede. Dorthé erklærede ogsaa ganske roligt, hun skulde nok hjælpe sig alene;

hun havde blot kaldet dem, for at Nogen dog kunde være i Nærheden, om Et eller Andet skulde behøves. I sine trofaste gamle Arme holdt hun den Doendes Hoved, hvor Døden allerede havde sat sit Stempel; hun gjorde sig Umage for at holde ham og lægge ham saaledes, som det var bedst for ham, og fra Tid til anden talte hun et trøstende Gudsord i hans Øre, naar det gik ham til Hjertet, kunde hun se ligesom en Vysning drage over hans Ansigt. Hans Læber bevægede sig endnu undertiden, og hun kunde mere se end høre, at det var de Ord: „Jkke os, Herre, ikke os o. s. v.“, som bevægede hans Sjæl. Tilfældt et dygt, langt Manddrag — Hovedet sank ned — Timen var forhaanden — Forløsningen kom. Mildt lagde den Gamle det dyrebare Hoved paa Puden, mildt lagde hun sine gode Hænder paa de brustne Dine, idet hun oploftede sine egne Dine mod Himlen, og sagte flød Taarerne ned over hendes blege, fine Ansigt, idet hun bad: „Helliget worde Dit Navn! — Jkke os, Herre, ikke os, men giv Dit Navn Gæ for Din Naades og Barmhertigheds Skyld!“ Saa gik hun stille ind i Kammeret og sagde: „Nu er han hos Herren for bestandigt.“ Det siddige Dagslys trængte ind — men her laa nu Alt i Dødsstyggen.

Da Dorthé atter sad i sin lille Stue, da var ogsaa hun dødtæt; men forend hun lagde sig til Hvile, tog hun den medbragte Seddel, Bevist for sin Ungdoms Elskedes Ufkyldighed, og lagde den omhyggelig mellem Bladene i sin Bibel ved den 91de Salme. Til Mennesker talte hun aldrig derom, hvad skulde det ogsaa tjene til? Alle, som dengang levede, var jo nu borte; selv var hun den Sidste. I Forhørsakterne i Retsarkivet stod Sagen vel opstrevet, men forvrigt var den ubstøttet og glemt. Hvorfor da

levendegjøre det, som forlængst var dødt! Men hendes eget Hjerte var fuldt af overstrømmende Luf og salig Glæde, og da hun var slumret ind paa sit Veie, forekom det hende i Dromme, som om hun atter gif den samme Veie som dengang og en Trostens Engel ved Siden af hende; men strax var der hos Engelen en himmelsk Hærskares Mangfoldighed, som sang den gamle Julefang: „Være være Gud i det Høie, Fred paa Jorden og blandt Menneskene en Velbehagelighed!“

En ung Prest var kommet til Landsbyen, og i alle Huse talte man om, hvorledes det nu vilde gaa. Og saa den gamle Prestegaard maatte vel undres over, hvad der nu skulde ske; de stille rolige Dage var tilende, Haandværkere bankede og hamrede, Folk løb ud og ind, opad Trappe og nedad Trappe. De gamle Døre knirkede paa sine Hængsler, som om de klagede over al denne Tumult, og de gamle Trappetrin gav sig og stønnede, som om de vare fulde af Uvillie over alle disse Rolighedsforstyrrelser. Men det hjalp Alt sammen Intet, Dørene bleve smurte og Trappetrinene gjorte faste, saa maatte de vel tie til Alt, hvad der skede.

Den første Prædiken var holdt, Kirken havde været oversfyldt, Dorthe havde sidet paa sin Plads, aldeles som for 30 Aar siden. Der var megen Tale om Prædikenen; de, som talte, roste, men nogle taug stille, og til de Tiende hørte vor Gamle. Spurgte man hende, gav hun til Svar, at efter een Prædiken kunde man dog Intet dønmme; desuden var hun en gammel Kone, og ligesom hun havde vænnet sig til det gammel-dagse Snit paa sine Klæder, saa var hun ogsaa bleven vant til den gamle, salige Prests Maade at prædike paa; derfor maatte hun først faa Tid til at vænne sig til den nye Prests nye Maade. Men i

sit Hjerte havde hun jo godt mærket det, at Grunden var en anden, og ikke den, hvorom Apostelen siger: „Ingen kan lægge en anden Grund end den, som lagt er“; og naar hun brugte som Maalestof det Ord: „Ifte os, Herre, ifte os, men gif Dit Navn Være!“ da vilde det ikke passe. To Ting, mente hun, maatte et Kristenmenneske dog faa af en Prædiken, naar den var det pure, rene Guds Ord, nemlig, 1) at man selv kommer til at staa der som en fattig Synder, og 2) at Naaden i al sin Rigdom bliver fremholdt for Sjelen. Saa havde det ogsaa været med den gamle Prest, men nu var det ikke saa. — Men dette var Alt sammen kun skjulte Hjertestanker, og de kom aldrig over hendes Læber. Og man saa hende ogsaa nu som for, Søndag efter Søndag, paa den vante Plads, thi, pleiede hun at sige, fra Guds-huset maa jeg jo hente mig Livsluften for den hele Uge; hvad skulde der ellers blive af mig? Men den, som havde forstaaet sig paa at læse i hendes Miner, vilde let have bemærket en Forandring mellem nu og før. Forhen havde hendes gamle Ansigt under Prædikenen været at se til som en brøstfældig Hytte i Aftenbelysning, naar ved Solnedgang Binduerne glindse og straae, nu var det, som om Ruderne vare tildækkede. Dog holdt hun i sit Hjerte fast ved det Naab, at det vilde blive anderledes med den unge Prest. Ligesom der gives Mennesker, der skulle kunne se paa Jordbunden, hvor der findes en Rilde skjult, saaledes forekom det hende, at hun kunde se paa ham og føle, at der var en skjult Rilde indeni ham, naar nu kun den kom, som forstod at finde den.

Saaledes gif det nu en Tid. Flere af dem, som i Begyndelsen vare hoiroste i sine Lovtaler over det Nye, bleve lidt efter lidt horte, og det saa ud til at

blive mange tomme Pladse i Kirken. Dorthi saa det med Bedrøvelse og tænkte: Hvorledes skal dette gaa, naar de forlade sin egen Forsamling? Presten havde ogsaa besøgt hende engang, og havde været venlig og ligefrem i sit Væsen; ellers gik han ikke til simple Folk, men hun var jo næsten hans Nabo. Samtalen havde dog ikke faaet nogen alvorlig Karakter, uagtet det var meget let at komme ind paa dybere Gjenstande med hende. Da han gik, var hun dog trostigt tilmode og end fastere overbevist om, at Ridden var der. Hjælpe Gud, at den snart maatte strømme ren og klar, saa Mange kunde drikke deraf til Liv og Salighed! Hun anede ikke, at hun selv var bestemt til i Guds Haand at blive den Mose Stav, som med sit Slag paa Klippen skulde bringe Vandet til at strømme.

Efter den gamle Pastors Død og de rystende Begivenheder ved hans Dødsleie var den Gamle ogsaa legemlig ældet; hun blev nu saa snart træt, saa hun ganske havde maattet opgive sine aarlige Vandringer. „Orkentiden er nu tilende“, sagde hun smilende, „nu gaar det vel ogsaa snart ind i Kanaan.“ Og naar hun om Natten ofte ikke kunde sove for Gigtsmerter, da sukede hun Gang efter Gang: „Saa tungt de Dage strider, Og Trængslen trykker svært. Mon Tiden dog ei lider? Mon Jesus kommer snart?“

Sommeren gik saa nogenlunde, men da Høsten kom, maatte hun blive i Sengen, og Elisabeth hendes Barnebarn maatte flytte til hende og overtage hendes Pleie. Det lakkede ad Enden, og saasnart Dorthi selv forstod det, rustede hun sig til Opbrud; det vil sige, hun sendte Bud efter Presten og lod ham bede, at han vilde meddele hende det høiæverdige Sakramente; hun havde meget imod, at man opfatte med dette til det Sidste.

Hun lod sig nu festlig smykke i sin Søndagspuks, og imidlertid sang hun for sig selv: „Ganger frem med Fromheds Skrud og i Troens Klæde.“ Et Bord blev dækket med hendes fineste Dug, og derpaa fattedes to brændende Lys, hendes peneste Lagen lagdes paa Sengen, og Bænestolen blev sat hen foran Sengen til Presten. Saa sad nu den Gamle opreist støttet af Puder med sit sammenlagte Lommelortklæde og en Blomsterbuket i Haanden og foran hende den opslagne Salmebog.

Presten kom. Den Gamle ønskede ham hjertelig velkommen og greb hans fremrakte Haand med begge sine og saa ham tillige saa glad og bevæget ind i Øinene, at han maatte vende sig bort; her var noget saa Høitideligt over hele denne simple Omgivelse, forekom det ham, her var ganske som i Kirken. Den Gamle bad ham tage Plads i den fremsatte Stol, og saa maatte han ikke tage det ilde op, om hun blev udførlig i sin Beretning, men have Taalmodighed med hende, hun var en gammel Kone. Hun mente nemlig, at ligesom man maa aabenbare sin Sygdom og Skade for Lægen, saaledes maatte hun nu saa aabenbare sin arme Sjæls Skade for ham, sin Sjælesørger, førend de skred til den hellige Handling. Presten gav venlig sin Tilladelse, og nu fortalte den Gamle ham paa sin barnlige, enfoldige Maade, hvorledes hele hendes Liv saa underlig var stillet ind under den første Bøn i Fadervor, og hvorledes nu, da hendes Livs Ende nærmede sig, hendes hele Sjæl maatte bekjende med Lov og Tak, at hun havde faaet henleve sit Liv i det dyrebare Jesu navns Fred, men at ogsaa hendes hele Sjæl paa den anden Side maatte bekjende, at det Alt var skeet uden nogen hendes Fortjeneste og Bærdighed, og naar hun tænkte paa det Ord: „leve derefter, som det summer sig Guds

Børn, i et helligt Liv", da maatte hun som Tolderen blive staaende langt borte, turde ikke opløse sine Vine, men maatte slaa sig for sit Bryst. Og hvis hun turde fremkomme med en Bøn, saa vilde hun bede sin Sjælesfjender og Skriftefader, at han nu, da de sad med hinanden under Dødens Skygge, vilde vælge til Vort for sin Skriftefader de Ord: „Ikke os Herre, ikke os, men giv dit Navn Vre for din Mistundheds Skyld, for din Sandheds Skyld“. Det var dog visse- lig et godt og passende Guds Ord! — Derpaa foldede hun sine Hænder og bøjede Hovedet, som om hun ventede paa, hvad der vilde komme.

Men den unge Prest sad en lang Stund ganske stille, man kunde se af hans Miner, at der foregik Noget inde i ham, Kilden i hans Indre var funden, Moses havde slaaet med sin Stav paa Klippen. Han havde studeret en Skriftefader, men den forekom ham nu som Halm og Straa, han søgte sig saa fattig, tom og elendig ligeoverfor den gamle Kvinde; han med al sin Kundskab og Veltalenhed, hvad kunde han bringe hende! Endelig stod han op, men der kom ingen sammenhængende Tale for Dagen, det var kun afbrudte Sukke og Bønneord, der steg op af Sjælens Dyb. Den Gamle laa paa sin Seng og kunde ret af Hjertet sukke med, og tilsidst foiede hun sit Amen til høit og tydeligt; med Tak til Gud tænkte hun, at dette havde han i sin forunderlige Naade ladet Presten komme frem med for hendes Skyld. Derpaa modtog hun med dyb Andagt Sakramentet, og ved Afstedens onskede hun Presten, at Gud maatte rigelig velsigne ham paa alle hans Veie for, hvad han havde gjort mod hende idag. Han gik ganske bevæget bort, men lovede snart at komme igjen.

Den Gamles Tilstand forandrede sig fra den Dag af. Det var, som om hendes

Dagverk var endt og Alt fuldbragt, og det syntes, som om hun nu snart skulde faa Hjemlov. Hun laa for det Meste ganske stille i sine egne Tanker, hun sagde engang, at hun havde en saa stor Skat i det Guds Ord, hun hele sit Liv igjennem havde hørt og bevaret, at hun nu som en Husfader drog frem Gammelt og Nyt, og derfor vilde hun helst være ganske uforstyrret. Presten kom ganske rigtig igjen og besøgte hende, og det var en lang alvorlig Samtale, de førte med hinanden. Elisabeth, som ventede i Kjøkkenet, mente, at han slet ikke vilde goa. — Tilsidst sov den Gamle stedse længere og længere, og de, som traadte hen til Sengen, troede ofte, at Alt var over; naar hun saa vaagnede, saa hun glad og freidig ud og kunde da se sig om med et næsten glad Blik. Endelig slumrede hun ind og vaagnede ikke mere her paa Jorden; det stede med hende som det heder i en Salme: „Du fører Sjælen som i Drømme ud, Igjennem Dødens Port til Dig, o Gud.“

Da gamle Kirkegaards-Dorthe blev begravet, fulgte den halve Landsby med — Mænd, Kvinder og Børn, Kirkegaarden var ganske fuld. Presten talede ved Graven om de Ord: „Ikke os Herre, ikke os, men giv dit Navn Vre for Din Mistundheds Skyld, for Din Sandheds Skyld!“ Han var selv dybt bevæget, og hans Bevægelse meddelte sig til hele Forsamlingen; man sagde, at saa havde han endnu aldrig talt, det var ganske paa samme Maade som den gamle Prest. Om Aftenen kom Martha og Elisabeth og plantede Blomster paa Graven, Rosen blev sat ved Hovedet, og der trivedes den endnu bedre og blev til en stor Busk.

Saaledes havde gamle Kirkegaards-Dorthe, ligesom hun havde levet under Kirkegaards-slindene, nu fundet sin sidste Hvileplads; men som et Guds Barn, der Livet igjennem havde helliget Guds Navn, var og forblev hun til evig Tid:

Under den Almægtiges Skygge.

Vor Førster.

[Um. Nedenstaaende smukke Skitse, som en af vore Hjælpere har oversat fra LITTLE'S Living Age, har oprindelig staaet i det engelske Tidsskrift „Spectator“ og er en Korrespondence fra Rugby, Tennessee. Saavidt vi ved, er „Rugby“ Navnet paa en stor By siden i en af Tennessees Skovtrakter anlagt engelsk Koloni, et Foretagende, der synes iverksat under den bekendte engelske Philanthrop (Menneskeren) Thomas Hughes's Ledelse. Med Foretagendet hænger Indkjøbet af forskellige Skovtrækninger sammen. For yngre Læsere bemærke vi, at de engelske Gentlemen, som altsaa eie disse Skovtrakter, have formaaet den gamle Amos Hill til at føre Ophsynet med Skovene; derfor kalder Korrespondenten ham „vor Førster“, det vil sige: vor Forstbetjent eller Skov-Ophsynsmand. Red.]

Vor Førster gav sig ikke tilfreds, for Nogle af os samtykkede i at ride med ham ni Mile gennem Skoven til „Glades“, en Farm, hvor han havde boet de sidste 8 Aar. Han red selv i Spidsen paa sin gule Hoppe, et Dyr, som engang nær havde voldt os en hel Del Bryderi. Staldkarlen havde nemlig en Dag sluppet alle Hestene ud for at vande dem; den gule Hoppe, som syntes bedst om sit gamle Hjem, tog da strax Veien lige til „Glades“, og alle de andre Heste fulgte den. Heldigvis var Alfred, Førsterens Søn, tilstede. Han forstod, hvorledes det havde sig, og red Hoppen tilbage, efterfulgt af hele Flokken.

Vi havde en prægtig Ridetur. Her og der skimtedes en Baggrund af blaa Fjælde gennem det mangefarvede af Solguld glitrende Lovværk. Kun to Farmhuse passerte vi paa vor Vej, de var temmelig forfaldne; saa meget mere tiltalende

var derfor det Skue, som mødte os, da vi pludselig stod ligeoverfor 100 Akers Land ryddet, dræneret og bebygget med solide om end simple Farmbygninger, det hele af et velstelt Præg. Mrs. Hill og hendes Søn Alfred modtog os; begge ere Husbonden værdige; mere kan jeg ikke sige til deres Ros. De drive Farmen i hans Fraværelse næsten uden Hjælp. Alfred passer tillige en Mølle og et Sagbrug, som er opført i en nærliggende Bæk. Der var en smuk Hoppe med Føl paa Gaarden; de var meget tamme, saa de kom og stak Snuden hen i vore Lommer, da de var vant til paa den Maade at faa Æbler. Svinene ere af god Berkshire Race, Faarene af Cotswold, Kjorene ere Aldernes eller „Korthorn“. Dette er den eneste Plads her i Fjeldene, hvor vi har faaet Fløde. Huset er bygget af Bjælker; det bestaar af et stort Rum med et aabent Ildsted af betydelig Bredde, hvor gierne til enhver Tid sees en stor Furubjælke, som ligger og gløder, hvilende paa dertil anbragte Støtter af Jern. Gulvet er belagt med Teppe, Fotografier og andre Billeder pryde Væggene, hvor ogsaa en Rifle, en Haglbøsse og forskellige andre Redskaber har sin Plads. En liden Samling Bøger, for det meste theologiske, sees paa en Hylde ovenpaa to store Bibler. To Gyngestole, et halvt Dusin andre Stole, et Bord og to Senge udgjorde Møblementet. Værelset har Udgang paa den ene Side til en bred Veranda, paa den anden til en Tilbygning, der tjener som Kjøkken og Spisestue og tillige indeholder et lidet Sengenærelse. Desuden hører til Bekvemmelighederne et lidet Loft, som er Familiens sædvanlige Sovnærelse. Jeg behøver ikke at opholde mig længe ved vort Aftensmaalid, som

forresten indbefattede ungt Faarefjød og Kyllinger, Ebletærte og Custard-Puding og alle Slags Vegetabilier (Grøntsager) og Rager. Mrs. Hill nyder ligesaa megen Anseelse som Kok, som hendes Mand nyder som Forster. Efter Maden traf vi Stolene sammen rundt det store Ildsted og formaaede vor Vært til at give Lidt tilbedste af sit Levnetsløb, hvilket vel kunde tjene til Opmuntring for hans unge Landsmænd, som sad der, og hvorefter tre skal søge sin Lykke mellem disse Fjælde. Mr. Hill fortalte som følger :

„Jeg fødtes og voksede op i en af Lord Denbighs Hytter i Kirby i Warwickshire. Min Fader havde Beskæftigelse ved det store Brug, som kaldes Nuneham Pad-docks. Han var Arbeidsmand og havde 16 Børn, hvorefter ingen, undtagen jeg selv, nogeninde har været stævnet for Retten eller har bragt sig selv i anden Uleilighed. Jeg gik paa Skole til mit 9de Aar; men min Længsel stod altid til et Liv i Mark og Skog, saa jeg sagde Skolen Farvel, før jeg havde lært at læse og skrive skikkelig, men jeg holdt ved at besøge Søndagskolen, og den lærte mig mere end den første. De unge Damer var vore Lærere, de gav os Leyer at lære i Ugens Løb. Na, hvor jeg anstrengte mig for at lære det Stykke, jeg havde for Lady Mary! Jeg græd over det mange Gang, før jeg vandt at lære det.

Først gjorde jeg Lidt af Hvert, som at pudse Stovler og gaa Grinder, senere kom jeg til at arbejde i Haven og dernæst i Stalden; derefter var jeg for en Tid sammen med Jagtbetjentene, og tilslut gjorde jeg Tjeneste som Oparter i Familien, saa J ser, at jeg lærte baade det Ene og det Andet, og lykkelig var jeg, og godt tjente jeg ogsaa, men jeg længtes alligevel efter at komme ud i Verden og tog derfor Tjeneste hos en Jernbane-

Kontraktør, rigtig en Storkar. Jeg pleiede at kjøre ham omkring og gjorde forøvrigt, hvad der foresaldt. Jeg tjente hos ham i 9 Aar, og det var i den Tid, jeg reiste omkring med ham, at jeg lærte at kjende min Kone, som sidder her. Vi bleve gifte i Kent for 36 Aar siden.“ „Ja“ (sagde han som Svar paa en Bemærkning, hans Kone lod falde), „jeg trængte til Noget, som kunde passe paa mig i de Dage.

Den Bildthvshistorie, J ved om, til-drog sig saaledes: Jeg havde Opsigt med et Stykke af Jernbanelinien, som gik gennem Lord —s Jagtrevier i Wales. Der var meget strenge Regler om, at Jngen maatte passere Linien, fordi det oftere havde hændt, at Folk deromkring havde lagt Forhindringer paa Skinnerne for at vælte Trænet. En Dag saa jeg 2 Jagtbetjente komme nedover Linien med en Arbejder, som jeg kjendte, imellem sig. Han var bedækket med Blod, som kom fra et Saar i Hovedet. „Hvad er paaferde nu?“ sagde jeg. „Jeg har været uden Arbejde“ svarede han, „og gik saa ud for at hente mig en Hare, da disse her kom over mig og slog Hovedet istykker paa mig.“ — Fra den Tid laa jeg i Fiendskab med Jagtbetjentene. Jeg stævned dem og fik dem mulkteret for at have passeret Bane-Linien, og de fik mig mulkteret for at have overstredet deres Jndhegning. Vi passede paa hinanden med Falkoene. Jeg laa ofte ude om Natten i Kulden, skjult i en Grøft, naar jeg forud vidste, de vilde passere over Linien, og sprang saa frem og greb dem, og de gjorde til Gjengjæld det samme med mig. En Gang fik de mig lagt i en Mulk af 3½ Pund Sterling for Krybskytteri. Jeg huster det vel. Jeg blev saa opbragt, at jeg spurgte Dommerne rent ud: „Hvor længe tror J, det vil tage mig at betale den Sum, naar Hare-

kun betales med en Penny Stykket?" Men da begyndte jeg først for Alvor. Jeg erindrede det gamle Ord: „Naar du har Noget at gjøre, saa gjør det til-gavn", og derefter handlede jeg. Jeg var ude hver Nat og krøb langs Gjerderne for at sætte mine Snarer. Ofte fik jeg saamange som ti; ja jeg har givet bort til Fattigfolk om Morgenens saa meget som en Trillebørfuld. Dette likte ikke Jagtbetjentene. Ja (— som Svar paa en Bemærkning af Mrs. Hill), jeg ved nok, det var urigtigt; jeg var desværre en ustyrlig Krabat i de Dage. Saa begyndte jeg at høre tale om Amerika og Alt, hvad der var at se og gjøre, og Enden blev, at vi kom over hid. Først befattede jeg mig med Gartneri i New York og New Jersey. Saa reiste vi til Michigan, hvor der var mange Penge at tjene; men Klimatet var svært usundt, og vi havde vor „Baby" at tage vare paa. Det var den første i 12 Aar, og vi var villige til at lede paa Vand og Brod, hvis vi blot kunde redde ham. Derfor reiste vi op til et Sted kaldet „Grand Travers" og boede der blandt Indianerne. Det var en heldig Plads, beliggend: ved en Indsø og med Furuskov paa alle Kanter. Jeg satte mig ned paa en Klase midt i Skoven, der var saa tørt, at man knapt kunde spinge en Dre. Ja, det var et prægtigt Sted, og vi og „Babyen" trivedes udmærket. Snart fik jeg ryddet en Farm, og andre Nybyggere begyndte at flytte ind, og før vi reiste derfra, var der 23 Sagmøller, som skar op fra 80—150 tusind Fod om Dagen Uge ud og Uge ind. Nu er Skoven næsten udhugget, saa de fleste Sagbrug har maattet standse. Jeg havde en Baad med et lidet Seil og kunde om Morgenens reise ned til Tommerhandlernes med, hvad jeg havde at sælge, og reise tilbage om Aftenen, thi Vinden vendte sig saaledes næ-

sten hele Aaret rundt. Saa kom Krigen, og Jeg tænkte og tænkte i 2 Aar, om jeg ikke burde gjøre Mit til at hjælpe den Regjering, under hvis Beskyttelse jeg havde levet saa længe. Dertil kom, at jeg havde imod Slaveriet. I det 3die Aar tog jeg min Beslutning og lod mig hverve til et Michigans Kavalleriregiment. Jeg bad til Herren, at jeg maatte gjøre min Tjeneste som Soldat uden at volde noget Menneſte Skade.*) Vel, vi sluttede os til Kavalleriet, som stod i disse Egne og talte 6000 Mand. Jeg var med ved Knorville og fulgte vor Udelings Bevæjelse frem og tilbage. Det var forfærdeligt, hvilket Sprog Soldaterne førte, og hvorledes de opførte sig; vore Folk bandte, Mange af dem i det Mindste, de drak sig fulde og stjal Alt, hvad de kunde komme over. Mængden fik jeg dem til at afstaa fra deres Tjueplaner ved at paaminde dem om, at de var sendte hid for at opretholde Flaget og ikke for at plyndre fattige Folk. Jeg talte rent ud hele Tiden, og mange af dem ialfald fik jeg til at lytte til min Advarsel. Jeg stod mig forøvrigt godt, fordi jeg aldrig deltog i de Andres Plyndringstog, og min Hest derfor til enhver Tid var i god Stand og færdig til sin Tjeneste. Det hændte ofte, at en Officer kunde komme og forlange en Hest til en Ordonants, som skulde befordre Depescher; min Hest var da gjerne den eneste brugbare i hele Kompagniet; men jeg nægtede altid at overlade min Hest i andre Hænder og tilbød mig selv at udføre Ordonantsens Tjeneste for ikke at skilles fra min Hest.

Kun ved een Leilighed tillod jeg mig at tage, hvad der ikke var mit. Det var en Gang, vi havde overrasket et Bagage-

*) Amos Hill har maaske ikke forstaaet, at det er ret at stjæle Gjenstande med i Krig.

træn tilhørende de Konfodererede. Der laa langs Veikanten hele Oplag af Overfrakker, Uldtæpper, Melsekælle og gode Stovler med engelske Fabrikmærker, og vore Folk holdt paa at ødelægge Alt, hvad de kunde. Da fik jeg fat i en Flok af udfultede Folk, som boede deromkring, og som gjentagne Gange var blevne plyndrede saavel af Fienden som af vore egne Tropper. Jeg læssede paa dem saa meget, de kunde bære. Det gjorde mig rigtig godt at se dem trække afsted med de engelske Stovler; slige havde de aldrig seet Mage til. Nei, Sir (— soia Svær til en af os), jeg fyrede ikke et Skud under hele Tjenesten, men mere end hundrede Gange blev der sigtet paa mig. Jeg var i Løbegravene og maatte mange Gange bukke mig for at undgaa de fiendtlige Kugler, som jeg horte pibe omkring mig. De brugte mig meget til at gaa med Depescher og som Speider. Som saadan blev jeg tilslut fangen. Vi vare paa et Sted, kaldet Strawberry Plains, og omringedes af Breckenridges Division næsten paa alle Kanter. Jeg blev sendt ud med 12 Mand for at lokke dem ud, saa vi kunde komme til Bished om deres Styrke og Stilling, og ud fik vi dem, men vi vare ikke snare nok. De forfulgte os i Retning af vore Linier, min Hest faldt ud over en brat Strænt ned i en Bæk, og før jeg fik Tid til at bestinde mig, var jeg indhentet af en Reibel, som fyrte af sin Revolver paa mig; Skuddet gik under min ene Arm, og før han fik stuet igjen, kom en Officer til og tog mig til Fange. Jeg blev ført til Bagtroppen sammen med en Slump andre Fanger; men efter en Dag eller to blev jeg ogsaa af Rebellerne behandlet, som om jeg var deres Fader. Jeg talte til dem om deres Sværger og Ryggeløshed, ligesom jeg havde gjort til vore egne. Havde jeg ikke været en Tempe-

rence-Mand, saa kunde jeg have druffet saa meget, jeg vilde, saalænge jeg var Fange. Paa Marschen lod de mig ride, hvilket kom vel med, da jeg var adskillig forstodt efter Faldet med Hesten. Efter sex Dage blev vi givet fri, jeg og fem andre; vore egne Tropper var efter dem, og Fienden havde nok at gjøre med at tage vare paa sig selv. Vi begav os afsted nordover, blottede for Alt, undtagen vore Klæder, og de vare fulde af Utoi. Ved det første Hus, vi kom til, spurgte vi, om der var nogen Union Mand i Nabo-skabet. Nei, Ingen vidste om nogen saadan i hele Countiet. „Det var ild“, sagde jeg, „for vi ere Unionsfoldater, som ere slupne ud af Fangenskabet. Da fik vi Andet at høre. De tog vel imod os og vilde have os til at benytte deres Senge. Det Tilbud afslod vi dog for ikke at føre dem fulde af Utoi. De gav os Alt, de havde, og stelte for os paa bedste Maade. De sendte os til andre unionsvenlige Huse, og saaledes gik det nordover. Jeg var for daarlig af Helbred til at fortsætte min forrige Virksomhed, jeg solgte derfor min Farm og flyttede sydover til Knoxville, hvor jeg under Krigen havde gjort Bekjendtskab med mange brave Menneffer. Folk vare snille mod mig, og jeg fik Arbeide paa Dickinsons Farm og Havedarbeide andre Steder; men min Helbred kunde jeg ikke hente tilbage, og derfor var det, jeg for 8 Aar siden flyttede hid op mellem Biergene, hvor jeg vidste, at Klimatet vilde passe for mig. Alle spaaede mig rigtigt nok, at jeg vilde blive fulstet ud i et Par Aar; men for 3 Aar var forbi, begyndte jeg at sælge dem Korn og bedre Stinke, end Noget havde seet før. Noget begyndte at sjonne, at jeg havde Ret, og her og der kan man se, at de har taget efter. Hvis de kun vilde følge mit Raad at anvende hele deres Tid paa

Farmen, slutte med at drikke Whisky og ikke drive omkring hele Dagen med et Gevær paa Rafften, vilde de snart staa sig ligesaagodt som jeg.

Jeg skulde nok have Lyft til en Gang endnu at besøge det gamle Land (England), men jeg agter at ende mine Dage her. Mage til Land har jeg aldrig seet nogensteds. Herren har lagt Alt tilrette for os her. Og at jeg skulde opleve at se et andet Rugby mellem disse Fjelde — det synes som en Drom. Jeg agter at købe mig en Plads i Byen eller nærved og kalde den „Runeham Paddock“; saa kan jeg tænke mig, at jeg lægger mine Ben paa samme Plads, hvor jeg blev født og opfostreret.“ —

Saaledes omtrent lod Fortællingen. Kloffen var over ni, den almindelige Sengenid, da Amos lod os vide, at han altid sluttede Dagen med Andagt. En Salme blev læst; vi knælede, og han holdt en Bøn, som i Tanke og Udtryk Fintet lod tilbage at ønske. Vi gik tilfængs. Som jeg laa der næsten i Halsbjørne, med Blikket fæstet paa den endnu brændende Bedstube svævede mig forbi det ene Billede efter det andet af Amos's omflakkende og forunderlige Liv. Den Tanke paatrængte sig mig uvilkaarlig, at der vel ikke kan være ret mange saadanne Livsførelser som hans at finde, men maa-

ste dog nogle i de affides Kroge af Land eller By. Er det altid i de affides Trakter saadanne Folk maa søges, langt fra Livets store Færdsel og Tummel? Min sidste Tanke var: Hvorledes vilde det være gaaet med Unionen, hvis alle deres Soldater havde været som Amos Hill?

Jeg vaagnede tidlig, just som Dagen begyndte at gry. Endnu ulmede Jlden i den dybe Grue, da den opgaaende Sol kastede sine første Straaler gjennem det tætte Løvverk omkring Verandaen, der skyggede det store Vindue. Kloffen slog 5. Døren aabnedes sagte, og ind kom Amos Hill med lydlose Trin. Han samlede op vore smudsige Støvler og stjal sig ud igjen saa stille, som han var kommen ind. Næste Dieblik hørte jeg Skobørsten arbejde kraftigt og vidste da, at jeg skulde kunne møde frem ved Frokostbordet med Støvler saa blanke, at de vilde passe for Bond Street. Jeg vendte mig rundt for endnu at tage en liden Tur før Frokosten, som skulde være sær- dig Kloffen halvsvov præcis. Hvilken af os To, tænkte jeg, burde pudse den Andens Støvler, hvis Forholdet var, som det burde være i denne forfjerte Verden? Jeg kom til den Slutning, at Amos Hill ikke var den, som burde udføre det Arbejde.

Missionærerne Skrefsrud og Borrejen.

(Efter „For By og Bygd“.)

I den østlige Del af Forindien ved Gangesflodens Bredder, en 30—40 norske Mile fra dens Udløb i den bengaliske Bugt, bor et lidet Hedningefolk, der kaldes Santalerne, og deres Land

hedder Santalistan. Det er nu et Folk paa 2 a 3 Millioner Mennesker, men var i den graa Oldtid Indiens Beherskere. Uagtet Santalistan ikke ligger langt borte fra den Del af Indien, hvor Engelsk-

mændene baade har faaet udbredt Civilisation og Kristendom, saa var dog dette lille Folk bundet i det mørkeste Hedenskab, indtil for 14 Aar siden to fattige kristne Missionærer lige fra Verdens nordligste Egne — fra Skandinavien — ved Guds mærkelige Styrrelse byggede sin Lodhytte blandt de stakkels Hedningefolk. Og fra den Stund er der skeet underlige Ting i Santalistan, Gud har besøgt Folket, og de to Mænd, hvis Navne ofte har lydt med Beundring blandt Missionsvenner i Norden, er blevne hans udfaarede Redskaber til at forkynde Frelsen i Kristo Jesu i dette fjerne Land. Disse to er Lars D. Skrefsrud og Hans P. Børresen, den første en Nordmand, den anden en Dansker. Vi skal meddele en kort Udsigt over deres mærkelige Liv; og vi begynde med vor egen Landsmand, skjønt Børresen baade er ældre af Aar og i længere Tid har været en ivrig Befordrer af Missionsens hellige Sag.

L. D. Skrefsrud er en fattig Husmandsgut fra Faaberg og født 1840. Hans Moder Eli Amundsdatte var en from Kvinde, der ledede sine Børn til Herren, men medens Lars endnu var en liden Gut, tog Gud hende bort, og nu gif det Søffendene mindre godt. Faderen sendte Børnene ud paa Vetlestien og dermed ogsaa ud i allehaande Fristelser. Da Lars var bleven konfirmeret, arbejdede han et Par Aar paa et mekanisk Verksted paa Lillehammer og blev 18 Aar gammel Tambur. I denne Tid havde endnu Ingen mærket Noget til hans store Begavelse, og grebes han af og til af de fromme Alvorstanker, hvortil hans Moder havde lagt Spiren, saa mødtes han af Kammeraternes Spot, som han ikke kunde taale. Han hengav sig lidt efter lidt til slet Selskab og levede vildt. Under dette urolige Liv be-

gif han saa et større Feiltrin, der i 1859 bragte ham paa Bodsængslet. Under hans henvend toaarige Ophold i Fængslet var det, at han under store Sjælekanpe kom frem til en sand Omvendelse og en levende Tro. I Begyndelsen var vistnok hans Troesliv adskillig jværmerisk, men efterhaanden kom han til større Klarhed og Ro. Samtidig med Vækkelsen vaagnede ogsaa hans Hyst til at blive Missionær, og at dette ikke var løse Drømmerier, viser det Aloor og den Kraft, hvormed han tog fat paa at forbedre sig til denne Gjerning ved Læsning og Studium. Han læste Alt, hvad Fængselsbibliotheket havde af religiøs Literatur, dernæst Historie og Sprog, og det var, som om hans Sjælsøner med en Gang blev løste, thi det mærkedes snart, at han havde ualmindelige Gøner, især naar det gjaldt fremmede Sprog. Efter at have gjenvundet sin Frihed fik han Arbejde paa Nylands mekaniske Verksted, kjøbte sig græske Bøger og begyndte at studere dette Sprog. Siden opholdt han sig en Tid paa Lillehammer som Gravør og fortsatte der sine Sprogstudier, hvori han behøvede blot en liden Haandsrækning af og til for at gjøre overordentlige Fremskridt. Saa drog han i 1862 til Stavanger for at komme ind paa Missionskolen der. Da man imidlertid havde Betænkeligheder ved at tage ham i den norske Missions Tjeneste, reiste han efter Opfordring af Brodermenighedens Forstander i Stavanger til Berlin. Han fik fra en Landsmaad anbefalingsbrev til den danske Ingeniør Børresen, der boede i Berlin, og som igjen var en god Ven af Forstanderen for en Missionskole. Saaledes kom han sammen med Børresen, med hvem han siden i inderligt Broderskab skulde komme til at udføre sit rige Arbejde for at lægge nyt Land ind til Her-

rens Binggaard. Borrefsen var Lærer ved et mekanisk Institut og en anseet Tekniker; men han var endnu mere kjendt for sin Fromhed, sin levende Interesse for Missionen og sin Opofrelse for at hjælpe Alde, som led Nød eller var paa Afveie. Hans store Indtægter gik med til disse Siemed, og da man engang spurgte ham, hvor han gjorde af sine Penge, svarede han: „Jeg sætter dem i Banken“. „Hvormange Procent faar du da?“ „Hundrede“, „Hvad er da dette for en Bank?“ „Jo, det er vor Herres egen Bank“, svarede Borrefsen.

Dette var den rette Mand for Skrefsrud. Han fik Arbejde paa et mekanisk Verksted og var en stadig Gæst i Borrefsens Hus. Ved dennes Hjælp kom han om kort Tid ind paa Missionskolen. Her arbejdede han med stor Flid og udfoldede ret sin glimrende Begavelse. Efter et Aars Forløb bestod han Afgangsprøven som No. 1 af alle Elever, uagtet de andre allerede havde været ved Skolen i 4 Aar, da Skrefsrud kom ind. Forstanderen for Missionskolen havde selv været Missionær i Indien og sørgede nu for, at Skrefsrud kom afsted did. 1863 reiste han sammen med 2 andre Missionsselever. De var saa daarlige udrustede, at skjønt de reiste paa sletteste Plads paa Dampskib og Jernbane, strakte dog ikke Rejsepengene til, og de maatte tigge sig Dæksplads paa et engelsk Dampskib den længste Del af Veien. Endelig naaede de i 1864 frem til Kalkutta, den store Stad ved den Bengalste Bugt, hvor den engelske Regjering for Indien har sit Sæde. De tykke Missionærer, til hvem han efter Bestemmelsen i Berlin skulde sluite sig, modtog ham mindre venligt, fordi han var en Skandinaver, saa han strax mødte Vansteligheder ogsaa paa Missionsmarken. Imidlertid fik nu Skrefsrud en kjær

Medhjælper, idet Borrefsen ogsaa fulgte sit Hjertes Trang, kastede alle Betænkeligheder tilside og med sin fromme, udnærkede Hustru drog afsted til Indien som Missionær. De to Venner slog sig nu sammen og skilte sig fra Lybsterne for at danne en selvstændig Mission. De opholdt sig i 1½ Aar i Nærheden af Kalkutta, og i denne Tid studerede Skrefsrud Sanskrit, Hindusproget og Bengalesproget, samt Filosofi og andre Videnskaber. Han havde en uudslettelig Tørst efter Kundskab. I Kalkutta blev han ogsaa tildelt den videnskabelige Doktorgrad. Skrefsrud og Borrefsen hørte nu Tale om Santalersfolket. Diden drog de nu og begyndte sin Gjærning blandt dette vilde Folk, hos hvem endnu Mennekesofringer var i Brug. I et helt Aar boede de her i en Lohhytte og gjennemgik de frygteligste Lidelser. Landet var fuldt af vilde Dyr, som de stadig maatte kæmpe med. En Medarbejder, de havde, Mr. Johnsen, mistede sin ene Arm i Kamp med en Tiger, siden mistede han sin Kone og to Born. Skrefsruds Kone — han var bleven gift med en Gaardmandsdatte fra Faaberg, som havde tjent i Huset hos Borrefsen — døde. Fru Borrefsen blev døds syg, og Skrefsrud angreben af den farlige Skovfeber. Under saadanne Forholde prøves Troen, og den holdt sin. Prove hos vore Missionærer.

Efter at de havde overfæaaet de forste Vansteligheder, og med sine egne Hænder faaet bygget sig en Missionsstation, Ebenezer, ved Santaliskans Østgrænse, begyndte deres Virksomhed at vinde raff Fremgang. Det, som altid har karakteriseret Skrefsruds og Borrefsens Missionsgjærning, er, at de fuldstændig har gaaet ind i sit Hedningefolks ydre Levevis og i sin Gjærning blandt dem taget sit Udgangspunkt fra, hvad de har fundet af Sandhedsmomenter i Folkets Opfat-

ning af guddommelige Ting for efterhaanden at føre dem ind i den fulde Sandhed. I 7 Aar arbejdede nu Skrefsrud og Borresen uafbrudt, og Gud lod deres Arbejde lykkes i den Grad, at flere Tusinder af Santalerne blev vundne for Kristendommen og døbte, og en stor Del af de Døbte virke saa siden igjen for Guds Riges Udbredelse i sine Landsbyer og omkring i Landet. Under dette strenge Arbejde lagde ikke Skrefsrud Studierne væk. Han tilegnede sig det arabiske, tyrkiske og flere andre asiatiske Sprog, saa at han nu skal være bekvæmt i 18 fremmede Tungemaal. Over Santalersproget skrev han en stor Grammatik, som han dedicerede (d. i. tilegnede) det norske Universitet. Da Santalersproget ikke før havde nogen Skrift, maatte Skrefsrud først komponere Bogstaverne. I 1873 gjorde Skrefsrud en Tur til Europa for sin Helbreds Skyld; han var da ogsaa i Norge, og om Vinteren 73—74 studerede han i Berlin, reiste saa Sommeren 1874 til Edinburgh og London for at virke for Santalmisjonen. I London holdt han et længere Foredrag ved et Misjonsmøde i den store Sal i Exeter Hall, der vakte Opmærksomhed over hele England og bevirkede, at Santalmisjonen fik særdeles mange og indflydelsesrige Venner i dette Land. Vinteren 74 vendte han tilbage til Santalistan, hvor han saa sammen med Borresen har virket uafbrudt, indtil han iaar atter har maattet tage sig en Tur til Europa, saavel af Helbreds hensyn, som for at vække Interesse for Gjæringen, samt om muligt finde et Par theologisk dannede Mænd, der kunde være villige til at gaa med som Misjonærer til Santalistan. Skrefsrud gjør ikke alene Indtrykket af at være en høit begavet Mand og en varm Kristen, men ogsaa at være en sjelden elskværdig

Personlighed. Hans Talegaver er meget store, og hans Organ er kraftigt og smukt. Har man hørt og seet ham, vil man let forstaa, at han maa gjøre et godt Indtryk paa Hødningerne.

Om Skrefsruds trofaste og elskelige Medarbejder Hans Peter Borresen, vil vi, foruden hvad vi allerede har meddelt om ham, give nogle Oplysninger. Han er født i 1825 i Kjøbenhavn, hvor hans Fader var Skibsbygger. I Barndommen var han meget sygelig og flere Gange Døden nær, og førte forøvrigt et stille, strengt Liv, uden egentlig at være paavirket af Guds Ord. Efter Konfirmationen kom han i Smedelære og arbejdede nu ivrigt paa at komme frem i Verden. Sin Fortjeneste anvendte han til sin videre Uddannelse, da han altid tænkte paa at blive Ingeniør. Efter forskjellige for-gjæves Forsøg paa at komme frem i sit Hjemland, reiste han i 1852 til Berlin, hvor han fik Arbejde ved en Lokomotivfabrik. I Berlin søgte han sig saa ene. Han vilde gerne gaa i Kirken, men var endnu ikke det tykke Sprog tilstrækkelig mægtig. En Søndag tog han saa et Nyt Testamente, som han havde med sig fra Danmark, i Lommen og gik udenfor den store By. Han satte sig paa et fredeligt Sted og læste til sin Opbyggelse det 15de Kapitel af Lukas Evangelium. Og dette Evangelium om den forlorne Søn greb ham forunderlig, saa han fra hin Søndagsstund udenfor Berlin regner, at Guds Ord begyndte at saa Magt over hans Hjerte. Han vorte nu fra Dag til Dag Troens Bært og begyndte fra den Tid at udøve al den Kjærligheds-gjærning, han kunde formaa. 1854 fandt han ogsaa en Kvinde efter sit Hjerte, idet han blev viet til Karoline Hempel, Datter af en formuende Fabrikant i Berlin. Hans Hustru er født 1832, og har fra den Stund, Borresen fulgte Guds Råd og

drog ud som Missionær, med Trofasthed og Tro arbeidet sammen med sin Mand paa Missionsmarken og bidraget særdeles meget til Gjerningens heldige Fremgang derude. 1876 var Børrefsen paa Besøg i Danmark og blev da af Danmarks Primas, Biskop Martensen, viet til Prest i Frue Kirke, ligesom der ogsaa fra den Tid danneedes et Missionselskab i Danmark for Santalmisjonen.

Saa vel Strefsrud som Børrefsen har

udtalt, at de anse Hedenskab i hele Santalistan i den Grad rokket, at der skal meget lidet til, forend hele Santalerfolket slutter sig til Kristendommen, og Guds Riges Pintfesol kan komme til at skinne ind i Hus og Hytte i dette for 14 Aar siden saa mørke Hedningeland. Og til at udføre denne Gjerning har altsaa ud i sin Naade brugt disse to merkkelige Skandinaver.

Læsefrugter.

„Saa tilsyneladende ringt end Menneſſe-Livet er i den første Barndoms-tid, saa ligger der dog over Barnet en ganſke færegen Skjønhed, som vi senere ikke har noget Sideskifte til. Det er, som om Menneſſet, mens det er rent undvikket, har faaet en underlig Gøne til at leve sit Liv med en Friſthed og en Fyldde, som ikke kan holde sig, naar vi blir ældre. Der er ikke noget ſaa levende til blandt Menneſſene som et lidet Barn. Der gaar som en Strom af Glæde gjennem dets Tilværelſe; og Barnet kan den Kunſt at give sig helt og fuldt hen til Glæden, ligesom det er helt i ſin Smerte og ſin Sorg. Det er vel dette, at Livet rorer sig i Barnet langt mere helt og uforvækket end senere, — det er vel dette, som gjør det ſaa dybt tiltalende for alle de Ældre, som ret har faaet Die for det. Der er viſſelig mange, som ikke ſer noget Mærkeligt ved Børn og ikke kan liſe dem. Men det er ikke anderledes, end som der findes Folk, som ikke kan ſe noget Vakkert i Menneſſe-Livet i det Hele, eller i Naturen. Det blir værſt for dem. De har en Feil paa Synet. Den, som en Gang har faaet Diet opluſtet for den Deiligheſt, som hviler over et lidet Barn, han vil for det Meſte komme til at ſe

mere og mere i den, ſelv om han kan have ondt for at ſkilde den. Og der er dog mange, som føler sig underlig tiltrukne til Barnet. Udover Bygderne her i Landet (: i Norge) kan Folk svært lidet med at viſe den Kjærlighed, de bærer for hinanden, ſelv Forældre og Børn, naar de ere blevene lidt større. Det er imod Folkeſtikken. Men overfor det lille Barn, der tør man viſe Kjærlighed. Barnets Eſſelighed og dybe Trang til Kjærlighed træder ſin Ret og gjennembræder den ſolde Folkeſtik. Og det er et vakkert Syn, forekommer det mig, naar en kraftig Mand kommer ind i et Hus og kan tage Barnet der paa ſine Arme, lege med det og kjærtregne det. Og var jeg friſtet til at tvivle paa, at der er Sandhed i den Deiligheſt, som det kjærlige Die opdager hos Barnet, ſaa er der Et, som fremfor alt Andet vilde styrke mig. Det er Jeſus af Nazaret og hans Forhold til Børnene. Han var barne-god. Da han var paa ſin ſidſte Reife op til Hovedſtaden, hvor hans Fiender raadede, da han gik imod den ſtore Afgjørelſe da var det, at den velkjendte Begivenhed indtraf med de Børn, som bleve baarne til ham. Hans Venner, som nu kun med Bæven formaadede at følge ham

paa hans driftige Gang, viste dem tilbage. Diebliffet har vel forekommet dem for alvorligt for den Slags Afbrødelser. Men han havde Brug for Børnene i en sliq Stund. Han kaldte dem til sig, tog dem paa sine Arme og trykkede dem til sit Bryst. Hos det lille Barn saa han den Skikkethed for det, han havde at bringe, som saa sjelden mødte ham hos de Vorne. Ingen har seet saaledes paa Børn som han. Etsteds siger han, at deres Engle se hans Faders Aashn ufravendt. Saa stærkt har vel ingen Anden talt om Barndommens Herlighed. Jeg i alle Fald skulde visseelig ikke af mig selv have driftet mig til det. Men nu, da han har sagt dette, saa tor jeg nok Tungfind, serdi Mer: n: stielivets Herlighed er saa falmet, da er det tvægende ligesom at sænke sin Sjæl i et Barne-Dies Dyb. Jeg faar ved det et levende Indtryk af Barne-Sjælens Ekshonhed, af, at den ubevist er vendt mod oven, et Indtryk, som fjernt fra minder mig om dette, at Barnets Engel ser Gud Faders Aashn ufravendt. — Ja, Barnet eier i al sin Ringehed dog Noget, som den Vorne kun kan længes tilbage til som til en svunden Herlighed. Og vor Barndoms lyse Tid staar altid senere for vort Minde i en egen Glans."

(Christopher Bruun.)

Spørge vi om Sædelighedens Tilstand hos et Folk eller i en Tidsalder, saa henvende vi først og fremmest vor Opmærksomhed paa, hvad Standpunkt det ægtefabelige Liv indtager, og derefter bedømme vi alt Andet. Er det ægtefabelige Liv forstyrret hos et Folk, da vide vi, at det ogsaa der er daarligt bevendt med Sædeligheden overhovedet.

Dg skal et Folks sædelige Tilstand forbedres, da ere vi alle enige om, at det først maa blive bedre med Egtteskabet. Det er ifølge et Slags Instinkt, at vi anlægge denne Maalestok og derefter bedømme Samfundstilstanden i det Hele. Vi behøve ikke særlig at have studeret Samfundslæren for at erkjende, at Egtteskabet har afgjørende Betydning for alt Folkeliv. Vor umiddelbare Følelse siger os det.

Den hellige Skrift fortæller paa sin enfoldige og dog saa dybsindige Maade: „Gud skabte Mennesket i sit Billede, han skabte det i Guds Billede; Mand og Kvinde skabte han dem.“ I disse Ord, hvorved Egtteskabet stilles i Spidsen for Menneskeheden's Historie, udtaler den hellige Skrift, at Egtteskabet er Grundlaget for hele det menneskelige Samfund. Det er almindeligt iblandt os at tale om den hellige Egttestand, og vi tillægge ikke noget andet af de naturlige Livsforhold dette Prædikat. Derved betegne vi det sædelige Værd, som vi tillægge denne Stand. Og dette med fuld Ret. Thi Egtteskabet er den ældste og vigtigste af alle menneskelige Institutioner. Længe førend der var Folkeslag eller Stater til, var der Egtteskab og Familie. Forinden den guddommelige Aabenbaring blev betroet til Israels Folk, havde den sit Hjemsted i Abrahams Familie. Da Herren selv traadte ind i Israels Folk, lod han sig føde som Lem af en Familie; og da han begyndte sin Lærevirksomhed blandt Folket, saa havde han forud været ilstede ved et Bryllup og velsignet det unge Egtepar og deres Hus. Da Apostlerne drog ud for at gjøre Folkeslagene til Kristi Disciple, bragte de først Evangeliet ind i Husene og gjorde Familielivet til Kristendommens Fostermoder. Og endnu beror bestandig al Kristendom i Samfunds- og Statslivet paa det kri-

stelige Familieliv. Udsattes Kristen-
dommen i Hjemmet, saa hjælpe alle Sta-
tens Love Intet. Naar der ikke længere
findes kristelige Husfruer og kristelige
Mødre, saa er den sidste Time kommen

for Kristendommen, og da ikke blot for
Kristendommen. Derfor er Ægtefædet,
Familielivet, Hjemmet baade det første
og det vigtigste af alle de naturlige Livs-
forhold. (Luthardt.)

Kirsebærstenen.

(Af Karl Støber.)

Da jeg forleden spurgte min Moder :
„Hvad skal jeg gjøre med den Sten, min
Frende kaster efter mig?“ svarede hun
og sagde : „Enten lade den ligge, som
David gjorde med de Stene, Gera's Søn
kastede efter ham, eller tage den op og
gjemme den, som Jørgen i Møllen.
Han sad en Søndags-Eftermiddag paa
Bænken udenfor Huset og puggede paa den
femte Bøn, for han havde særskilt tungt
for at lære og var bleven jaget ud af
Stuen, da han sad derinde og læste, saa
det duredede. Der fandt hans Plageaand
Amtmandens Frits ham og slyngede en
Kirsebærsten efter ham, husede sig for-
over med Hovedet mellem Suldrene og
løb sin Vej saa fort, han kunde. Men
Jørgen blev siddende og sagde ved sig
selv : „Maa, den traf godt ; havde jeg
intet Laag havt over Diet som Karperne
i Fars Dam, saa var da vist Diet strøget
med“. Derpaa tog han Stenen op fra
Jorden, saa noie paa den og puttede den
i Vestelommen og gav sig atter til at læse
med høi, slyngende Stemme : „Thi efter-
som vi daglig slynde, fortjene vi heller
Straf end Syndernes Forladelse ; men
at vi denne maa bekomme, saa vil vi og
af Hjertet tilgive, hvadsomhelst Andre
har syndet imod os, og for Sibegjort give
Velgjerninger igjen.“ Altmellem tør-
rede han saa med Skjorteærmet sit Die,
som stadig randt i Vand efter Stenkastet.
Dtte Dage efter, som Jørgen stak Fin-

geren i Lommen og fik Tag i Kirsebær-
stenen, tænkte han : „Der har den ingen
rar Blads ; jeg vil gjemme den bedre“,
og puttede den som en Bønne ned i Jor-
den ved Havegærdet. Og den kom op
og vorte, for hvert Aar næsten en hel
Alen i Længde. Saa stod Jørgen en
Dag og saa paa det lange Skud og bøv-
ede det sagte frem og tilbage og tænkte
ved sig selv : „Nei, lader jeg dig saa
Lov til at vorte, som du vil, er jeg ræd,
det bliver med dig som med Amtmandens
Frits paa Skolen, om hvem Folk siger,
at han slaar ud baade for og bag ligesom
Folungen vor, naar den slipper ud af
Stalden med Moderen. Jeg vil nok
tage dig paa en anden Maade.“ Saa
gik han bort og hentede Skolemesteren,
der var ligesaa stult til at stille med unge
Træer som med Gutter. Han skar strax
bort alle de vilde Skud og podede nye og
ædle Skud ind istedet af det store, prægtige
Kirsebærtræ henne ved Kirkegaarden.
Og de trivedes godt, alle de ædle Krifte,
og bredte sig til alle Sider, saa denne
Stamme snart blev større og herligere
end alle Træer i Haven. Den, som ikke
havde seet Træet i de sidste tyve Aar,
kunde ligesaa lidt kjende dette som det
Gier, der havde plantet det. Saaledes
smykkede stod de der begge ved Siden af
hinanden en Lørdagsaften. Træet med
kostelige Frugter og Jørgen mandig sjon
med Glæde og Fryd præget i sit Ansyn.

Den Mand, som jußt nu listede sig ned langs Haverne, kjendte dem da heller ikke, tydeligt fordi han ikke lyse Dagen vovede sig ind i Landsbyen. Nu vidste Mølleren nok, at denne fortabte Son i sit lafede Antræk ingen anden var end Amtmandens Frig; dog lod han, som han ikke kjendte ham, og kaldte ham ind til sig i Haven og sagde: „F ser mig ret tørstig ud, min Ven! Vil F ikke sætte Eder ned der under Træet og spise af Kirsebærerne i Kurven saa meget F lyst, saa skal jeg imidlertid gaa ind og hente Eder et Stykke Brød til. Derpaa kan F gaa videre, om F saa vil eller maa.“

Men Mølleren vidste ikke, at den fortabte Son havde et Mord paa sin Sam-

vittighed, og at Hævneren til Straf over dem, som gjør det Onde, alt var ham i Hælene. Og havde han vidst det, saa havde han dog glædet sig af ganske Hjerte over, at han nu kunde byde sin fordums Fiende den sidste Rvægelse i Livet. Thi for den fortabte Son blev det det sidste Maaltid. Som han nemlig havde det sidste Kirsebær paa Tungen, kom en hel Skare Ryttere sprængende hen imod Havegjærdet. Og da Synderen gjorde Mine til at undvige, skød en af Rytterne ham lige gennem Hjertet, saa han segnede ned og opgav Anden under Kirsebærtræet. Men Anføreren for Rytterne raabte og sagde: „Han ligger paa sine Gjerninger; igaar skød han sin Kaptein.“ (Mord. Familieven.)

Blandinger — Nyt og Gammelt.

Gaves der Materialister i gamle Dage? Dr. Luthardt skriver: „Materialismen er optraadt ved Slutningen af Oldtiden. I Bogen „Salomos Visdom“, som staar blandt det gamle Testaments apokryfiske Bøger og er opstaaet paa alexandrinsk Grund ikke længe før Kristi Fødsel, bliver den materialistiske Tænkemaade skildret i Kap. 2 med en saadan Ansuelighed, at vi ved Læsningsen blive tilnede, som om vi læste Nyringer af den moderne Mand, og den romerske Digter Lucretius, som tilhørte det første Aarhundrede før Kristi Fødsel, udviklede i sit Digt de natura deorum (om Gudernes Natur) næsten fuldstændigt den moderne Materialismes Program.“ Visdommens Bog Kap. 2, 1—9 lyder saaledes: „Thi ved en Hændelse ere vi fødte, og sidenefter blive vi, som om vi ikke havde været til; thi

Andedrættet i vor Næse er en Rog, og Tanken en Gnist, frembragt ved vort Hjertes Bevægelse, og naar den er udslukt, bliver Legemet til Aske, og Anden udøses som tynd Luft.

Og vort Navn glemmes med Tiden, og Ingen ihukommer vore Gjerninger, og vort Liv farer forbi som Spor af en Sky, og spredes som en Taage, der er fordreven af Solens Straaler og tynget af dens Hede! Thi vor Tid er en Skygge, der farer forbi, og vort Endeligt trækker ikke Foden tilbage; thi det er begjæret, og Ingen vender tilbage. Kommer da, og lader os nyde de nærværende Goder, og lader os irligere bruge det, vi have, som i Ungdomsalder! Lader os fylde os med kostelig Vin og Salder, og ei gaa en Jovarsblomst os forbi! Lader os befransje os med Rosenknopper, førend de visne! Ingen af os være

uden Del i vort glade Liv! Fader os allebegne efterlade Tegne paa vor Lyshighed! Thi dette er vor Del og vor Lod!

Hvad forstaaes ved Udtrykket „den hellige Stol“? „Den hellige Stol“ (det er Pavestolen eller den pavelige Regjering), „den hellige Fader“ (: Paven) osv. er Udtryk, som jævnlig bruges af katholske Skribenter. Det er vistnok kun Tankeløsighed, naar protestantiske Oversættere gjengive disse ilde anbragte Titler bogstaveligt. Undertiden ser man Rom betegnet som den „hellige Stad“, ja endog som „den evige Stad“, Udtryk, som rettelig kun burde bruges om Jerusalem.

Fra Norge. Kandidat Røss er ikke bleven Professor i norsk Dialekt-Sprog, men han har faaet sit Stipendium forhøiet forat kunne fortsætte med Indsamling af norsk „progligt Materiel“.

— Den katholske Propaganda synes

at ville udvide sin Virksomhed paa disse Kanter, skriver „Smaalenenes Amtstidende“. Efter et Forlydende har Propagandaen enten kjøbt eller staaet den i Begreb med at kjøbe Konsul Thiis' Eiendom i Fredrikstad for at opføre en Kirke sammesteds. Maaſte er det dertil, Pastor Blanche har samlet Penge i Amerika.

Jordbundens Temperatur om Vinteren synes efter Undersøgelser anstillede af 2 franske Fysikere Vinteren 1879—80, da Kulden der gik op lige til 22 Grader C., at være meget afhængig af Tilstedeværelsen af Græs-væxt. I en Dybde af 5 Centimeter sank Temperaturen aldrig under 0 Grad, naar Overfladen var bedækket med Græs. Var dette derimod ikke Tilfælde, sank Temperaturen i 5 Centimeters Dybde til over minus 3 Grader C., da Kulden var paa det strengeste. Hvorvidt der laa Sne eller ikke, synes, modsat den almindelige Folketro, ikke at have megen, om end vel nogen Betydning. (Nature.)

Retteelse. I Stykket „Bjalteskabet i Köln“ i 17de Hefte af „Vor Hjemmet“ for dette Aar staaer paa 2den Spalte, Side 522 bl. N.: „Men denne indvortes Helliggjørelse og Retfærdighed. . . ., er blot en Samling af Bjalter, naar de af bedragne Mennesker opføres til Salighedsgrund.“ Stedet er uden Tvivl rigtigt oversat, men Forfatteren har udtrykt sig mindre heldigt. Den anførte „Raades Gjerning af Gud“, er jo i sig selv fuldkommen, men det er de vildfarende Menneskers Selvbedrag og falske Indbildninger, Forfatteren vil dømme som aandelige „Bjalter“. — Et lignende Sted forekommer i samme Stykke paa 1ste Spalte af Side 523. Der staaer: „de sønderrive Kristi fuldkomne Retfærdigheds Hjortel og Klædning og tage Klude deraf og sammenhæ dem med Klude af den Retfærdighed, der er tilvirket i vore Hjertes“ osv. Dette dømmes da for „en daarlig Bryllupsklædning“ og „Bjalter.“ Her bedes erindret, at i Virkeligheden kan man jo ikke saaledes sonderdele Kristi Retfærdighed; enten faar man den til fuld Retfærdighed for sig, eller man faar slet Intet af den; i Virkeligheden er altsaa af Kristi fuldkomne Retfærdighed ingen hverken stor eller liden Del tilstede blandt de „sammengramsfede Klude af ulige Farve, af slettere og bedre Løi;“ det er her ligeledes Forfatterens Hensigt at dømme de omtalte Sværmeres falske Indbildninger og falske Tro; i sine egne Indbildninger danne de sig en Salighedsgrund bestaaende af en Sammensætning af Guds Gjerning og sin egen Gjerning; men derved gaa de glip af Guds Frelsesgjerning og blive siddende igjen i sine egne „Bjalter“. (Red.)

For Hjemmet i 1882.

For Hjemmet begynder, om Gud vil, med 1882 sin trettende Aargang; det vil udkomme med samme Udstyr og paa samme Betingelser som hidtil, i hvilken Henseende man henvises til Avertissementet paa 2den Side af Omslaget.

Flere, ikke meget lange Fortællinger, mærkelige Mænds Livnetsbeskrivelser (Biografier) en meget interessant Reisebeskrivelse, samt meget andet Læsestof agtes indført i næstkommende Aargang.

For Hjemmet har nu i tolv Aar regelmæssigt aflagt sine Besøg der, hvor det har fundet Indgang, og det har i denne Tid erhvervet sig mange Benner baade blandt Smaa og Store, hvorom mange hjertelige Breve, som ere i Udgiwerens Besiddelse, bære Vidnesbyrd. Iffedestomindre trænger „For Hjemmet“ — i disse Konkurrentseas Tider — fremdeles vel til at støttes af sine Benner; og Enhver, som indmelder en ny, redeligt betalende Abonnent, hder derved Bladet en virkelig Hjælp til fremdeles at fortsætte sin stille Mission blandt de Norske og Danske her i Landet.

Hermed være da „For Hjemmet“ paa det Bedste anbefalet til gamle og nye Benner. Nye Abonnenter bedes indmeldte i Tide, for at Størrelsen af Dplaget i 1882 kan bestemmes.

Nogle Exemplarer af Aargangen 1881 kan endnu faaes til den sædvanlige Subscriptionspris, \$2.00 pr. Aargang.

☞ Kontingenten for 1882 bedes indsendt uden Opjættelse.

Adr. : R. Throndsen.

Box 1014, Decorah, Iowa.

Der er et meget stort Antal Abonnenter, som endnu staar tilbage med Betaling. Man bedes derfor venligst ikke at nøle længere, men strax indsende Restancen. Enhver, som kan, bedes samtidig ogsaa at indsende Kontingenten for 1882.

Adresse: R. Throndsen,
Box 1014 Decorah, Iowa.

Indhold: Julen (Digt). — Familien Hællringen. — Under den Almægtiges Skygge. — Vor Førster. — Missionærene Skrefsrud og Borresen. — Læsefrugter. — Kirsebærstenen. — Blandinger—Nyt og Gammelt. — For Hjemmet i 1882.

E. MATHER
JUSTICE OF THE PEACE,
NOTARY PUBLIC and COLLECTING AGENT.

Office over Spencers Harness Store - DECORAH, IOWA.

M. N. JOHNSON & BROTHER,
ATTORNEYS AT LAW,

M. N. Johnson,
NOTARY PUBLIC. }

DECORAH, IOWA.

DAN. NOBLE,
SADELMAGER.

handler med

Sadler, Svøber, Bidsler etc.

Decorah, - - - - Iowa.

RUTH BROTHERS,

DECORAH, IOWA,

handler med Stangjern, Spiger og Glas, Køge- og Kaffeovne samt
Kobber- og Blikvarer, Gaardsredstaber og Bertspi, Bygningsmaterialier,
a asom Binduesglas, Døre, Blinds, Bygningspapir, Blyhvidt og Olie.

Kobber- og Blikvarer repareres. Tagrender forfærdiges til billige Priser.

P. H. WHALEN

handler med

Manufaktur- og Kolonialvarer,

Hatte og Huer, Støvler og Sko etc. etc.

Sydenden af Water Street = = = Decorah, Iowa.

J. T. RELF,
PHOTOGRAF,

handl. med Kammer, Lister, Albums, Fjelds-Indfatninger, Stereoskop-Billeder etc.

Gamle Billeder kopieres.

Smaa børn photograferes ved den nye Methode langt hurtigere end før. ☞ Alle mine Negativbilleder retoucheres af den anerkjendt dygtige

Retouchør, Miss Emilie Christopher. Uslag mig et Besøg. Mit Galleri er over
Montgomerys Drugstore, Decorah, Iowa.

Norskt Hotel.

CHRISTIANIA HOUSE, tæt ved Washington St. Broeu
DECORAH, IOWA,

anbefales Rejsende af **Anders N. Sjome.**
☞ Gode Staldrum findes til Afbenyttelse.

PETER GJEMS,

Reisende Agent for

G. R. Montagues LaCrosse Steam Marble Works,

tegner Abonnement paa „For Hjemmet“. De, som tegne sig paa hans Liste, kunne betale Kontingenten til ham.

Patents. We continue to act as Solicitors for Patents Caveats, Trade Marks, Copyrights etc., for the United States, Canada, Cuba, England, France, Germany, etc. We have had **thirty-five years experience.**

Patents obtained through us are noticed in the SCIENTIFIC AMERICAN. This large and splendid illustrated weekly paper, \$3.20 a year, shows the Progress of Science, is very interesting, and has an enormous circulation. Address MUNN & CO., Patent Solicitors, Publishers of SCIENTIFIC AMERICAN, 37 Park Row, New York. Hand book about Patents sent free.

Ældre Bind af „For Hjemmet“.

15de Bind (1878, I.) indeholdende 1ste Halvdel af den interessante Skildring „Philip Ashton eller den nye Robinson“, „Martyren i St. Andrews“, „Jacob Flints Reise“, „Arkimedes“, m. m. M., sendes portofrit for 50 Cents.

16de Bind (1878, II.) indeholdende sidste Halvdel af Fortællingen „Philip Ashton“, „Elisabeth“, en dansk Fortælling, „Stanleys Reise paa Kongofloden“, „Stovstjernen“ (Missionær Fjellstedts Ungdomshistorie) og meget andet interessant Læsestof, sendes portofrit for 80 Cents; begge disse Bind for \$1.25.

18de Bind, se 2den Side af Omslaget.

19de Bind, indeholdende blandt Andet „En ung Piges Historie“ og Missionsberetningen „Sej Nar blandt de røde Indianere“, portofrit for \$1.00.

20de Bind, indeholdende den ualmindelig interessante og lærerige Rejsefildring „Nordvest-Passagens Opdagelse“ foruden meget andet udvalgt Læsestof, portofrit for \$1.00.

21de og 22de Bind (Aargangen 1881) har et meget afvejlende Indhold, deriblandt den udmærkede Fortælling „Familien Hellbringen“, (der hos Boghandleren koster \$3 indbundet). Disse 2 Bind tilsammen portofrit for \$2.

Alle 7 Bind til en Adresse pr. Express \$5.50.

Hvert Bind bestaar af 12 Hefter og udgjør over 350 store Oктаafider, samt Titelblad og Indholdsregister.

Adresse: R. Thronsen,

Dr. 1014, Decorah, Iowa.

C. C. COOK Optikus og Uhrmager, har tilsalgs Brillor de bedste i Handelen. Lomme- og Stue-Uhre repareres smukt. Læt ved Post Officet, Decorah, Iowa.

RUDOLPH & SON, Apothekere og Boghandlere,

Decorah, Iowa.

Lægemidler tilberedes samvittighedsfuldt efter Lægers Recepter.

Iver Larsen
følger udelukkende for Kontant og handler med
DRYGOODS, NOTIONS,
Færdiggjorte Klæder,
Hatte, Huer, Støvler, Sko, Kolonialvarer, etc. etc.
i Brødrene Gulliksons forrige Store.
Decorah - - Iowa.

A. C. Smith, M. D.,
Dien- og Dre-Læge.
Decorah = = Iowa.

Philip Ashton eller den nye Robinson,
Martyren i St. Andrews, Jacob Flints Reise, Elisabeth, en dansk Fortælling,
Stovkjerne (Missionær Fjeldstedts Ungdomshistorie) — alle disse og flere
mindre Fortællinger samt meget andet interessant findes i 9de Udgang
(15de og 16de Bind, 24 Hefter) af „For Hjemmet“, der sendes porto-
frit til hvilkensomhelst Adresse i de For. Stater og Canada for \$2.00.
Adresse: R. Thronsen, Dr. 14, Decorah, Iowa.

My Möbelhandel.

J. JACKWITZ.
DECORAH, IOWA.

Alle Slags Møbler, saavel simple som fine og elegante, sælges til Ei-
ders billigste Priser. Reparationer udføres.
Ligklister hæves paa Lager. Begravelser bejærges.

Noale Rest-Eremplarer af
Socrates's Forivarstale ved Platon
samt Fortællingen „To Søstre“ (8 Hefter af „For Hjemmet“) sendes tilsam-
men portofrit for 35 Cents.
Adresse R. Thronsen, Decorah, Iowa.

E. P. Johnson,
ATTORNEY AT LAW,
Adams Block. **DECORAH, IOWA.**

Tjem Bind af „For Hjemmet“,

nemlig 15de, 16de 18de, 19de og 20de.

(Urgangen 1878, sidste Bind af 1879, samt Urg. 1880), hvilket til-
sammen udgjør **60 Hefter** eller 1820 Sider med udvalgt og afvej-
lende Læsestof samt Titelblade og Registre, sendes portofrit for \$4.00.

Adresse: **R. Thronsdjen,**
Decorah, Iowa.

ST. OLAF'S SCHOOL,

En lutherisk Høiskole for Gutter og Piger,
Northfield, Minnesjota.

Nye Terminer begynder i April, September og November. Betalingen er
\$30.00 for Skoleaaret (10 Maanedes) og for en Termin i Forhold. Kost billig.
Nærmere Underretning faaes ved Henvendelse til Bestyreren
Th. N. Mohn, Northfield, Minn.

P. E. Haugen,

— Eier af —

Decorah Marble Works.

Water St. - - DECORAH, IOWA.

Jeg tillader mig herved at gjøre Landsmænd i Winnesheit og Allamakee
Countier i Iowa, samt i Fillmore, Houston, Freeborn, Goodhue og Olmstead
Countier i Minnesjota, og forresten i hele den nordre Del af Iowa og sydlige
Minnesjota, opmærksomme paa, at jeg nu er istand til at erpedere alle Ordres
med kort Varjel. Jeg har fitret mig de bedste Arbeidere og kan udføre smukt og
billigt Arbeide. Da jeg ogsaa har norske Stenhuggere, har Landsmænd den
Fordel, at de kan faa sin Inscription feilfri, hvilket er aldeles umuligt, hvor
man blot har Arbeidere af andre Nationer.

Som reisende Agenter har jeg engageret Hrr. Harven Miller og
Julius Rosenheimer. P. E. Haugen.

Enhver, som ønsker Gravstene, og ikke træffer min Agent, kan derom tilskrive
mig samt angive, hvor kostbar Sten han ønsker, og jeg skal da sende ham Teg-
ninger med vedføjet Pris, hvorefter han kan sende mig tilbage det Exemplar,
han udoelger, tilligemed Ordre og Inscription samt nærmest Heragt-Office.

P. E. Haugen.